

Taxa poștală plătită în numerar, conform
aprobării Dir. G. l. e P. T. T. Nr. 30.520/1930

Anul VI, Nr. 8.

Decembrie 1942.

ROMÂNIA EROICĂ

REVISTA PENTRU PROMOVAREA ROMÂNISMULUI

Director: ION COLFESCU-Delaturda

Redacția și Administrația: București, Strada Antim, 19

S U M A R:

Marșul Desrobirii Cluj / Central University Iași, Gr. Periețeanu	
Nașterea Domnului	România Eroică
De trei ori eu (versuri)	Verona Brates
Mamă! (versuri)	Emit Lițu
Fraternitatea Româno-Finlandeză	Italicus
Înima mea (versuri)	Verona Brates
Valea Jiului	I. P. Tuculescu
Sonet	Gr. Breazu-Ulmu
Șoarece e și pisica (versuri)	Cridim
O pildă de vitejie românească	Ștefan Popescu Drăgusești
Uniunea spirituală	Alexandrina Gr. Cantacuzino
O vizită la Cătărași	Flavius
Datoria femeii române către patrie	Maria H. Popescu
Eroii Bateriei Noastre	Locot. Maior Paul
Miti	Alecu Vanci
Credința în victorie	I. Colfescu-Delaturda
De bucurie (versuri)	Cridim
Noaptea albă de Crăciun (versuri)	Cridim
Cronică	

Nu mai aceia vor purta titlul gloriei de educatori
ai generațiilor de mâine, cari vor fi în acelaș timp
eroi spirituali ai neamului în care au văzut lumina
zilei.

Din „Spirit și Materie“
de I. Colfescu-Delaturda

Marșul Desrobirii

Un sunet de goarnă, un vuet de-alarmă
Și iată ostașii, la rând,
Cu ochii pe flamuri, cu mâna pe armă,
Cu dorul de luptă în gând.

Pornește șivoiul, în glas de trompete,
Pornește ascuțitul alai
De lănci sclipitoare și mii baionete,
În ropot de tobe și cai.

Nimic nu-i stă'n cale, vibrează câmpia,
Văzduhul e plin de fiori;
Cu drag își iau sborul, să'nfrunte urgia
De gloante — vitejii fectori.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

E-o inimă numai în piepturi o mie,
Voci sute și-un singur cuvânt:
„Izbânda!“ — pe care a țării moșie
O cere, cu preț de mormânt!

Un sunet de goarnă, un vuet de-alarmă,
Și iată ostașii, la rând,
Cu ochii pe flamuri, cu mâna pe armă,
Cu dorul de luptă în gând.

Prin jertfa lor sfântă, de țară slăvită,
Sunt fauri de noi temelii
Și-aduc fericirea și pacea dorită
De-apururi străbunei moșii.

I. Gr. Periețeanu

Nașterea Domnului

De aproape două mii de ani decând popoarele creștine sărbătoresc nașterea Domnului, omenirea nu a avut momente mai tragice decât aceștea prin cari trecem astăzi. Intregul glob e numai foc și pârjol. Toate progresele realizate în decursul veacurilor au sfârșit prin a pune în mâna omului mijloace destructive necunoscute în istorie.

De unde a eșit această gigantică frământare, acest prăpăd apocaliptic și cari vor fi urmările lui ?.

Mântuitorul a spus cu aproape două milenii în urmă: *Nu am adus pacea, ci sabia; foc am aruncat pe pământ.* Aceasta însemnează că s'a pus bazele luptei pentru alungarea răului din lume, că s'a declarat război satanei, forțelor dizolvante, destructive cari legau pe om de animalitate și-l împedicau să-și ia zborul spre spiri-ritualizare, spre dumnezeire.

De două mii de ani lumea se dezvoltă sub egida lui Christos. Sămânța aruncată de El pe pământ a rodit. Bobul de grâu a putrezit. Din el a răsărit spic bogat care a pus stăpânire pe întreaga planetă.

Grație nouilor condițiuni de viață pe care le-a adus cu sine creștinismul, oamenii s'au înmulțit „*ca nisipul mării*”, pământul a devenit practicabil pe toată întinde-rea lui, popoarele cele mai diferite s'au cunoscut și as-tăzi stau față în față cu tot ce au ele bun și rău.

Pentruca să ajungă la acest rezultat, de două mii de ani se sapă la rădăcina răului, a satanismului care condamnă omenirea la stărpiciune.

Satanismul nu a stat însă nici el cu mâna în sân. În timp de aproape două mii de ani s'a polarizat, s'a înarmat în

contra pericolului pe care îl prezenta focul aruncat pe pământ de Mântuitorul Lumii.

Christ, principiul binelui, Dumnezeu făcut om, nu a fost acceptat de mai marii pământului. S'a născut în iesle și a murit pe cruce între tâlhari. Urmașii Lui au avut o soartă similară.

Timp de peste trei sute de ani sângele martirilor a curs din belșug. Iar de atunci încoace creștinismul, ajuns religie de stat, a continuat lupta lui aprigă pentru izgonirea răului din lume, pentru spiritualizarea ființei umane, pentru inobilarea omului, pentru ridicarea lui spre Dumnezeu.

În tot acest timp sabia și focul au fost încontinuu în funcțiune. Satanismul încuibat în omenire a arătat tot timpul aceeași ostilitate ca și fariseii și cărturarii de pe timpul vieții pământești a Dumnezeescului Mântuitor.

Pe măsură ce binele pune stăpânire pe popoare, răul se organiza pentru rezistență.

Astăzi asistăm la cea mai mare luptă din istorie pentru izgonirea răului din lume.

Materia, animalitatea, spiritul distructiv, dizolvant, urmașii lui Kain s'au polarizat în lumea anglo-saxonă și în bolșevismul iudaic.

Deși lupta nu are aspectul de luptă între păgânism și creștinism ca pe vremea primelor începuturi, de fapt semnificația luptei e aceeași: lupta între principiul răului și principiul binelui, între cărturari și farisei, și reprezentanții spiritualizării omenirii, între Kain și Abel, între Iuda și Christos.

De două mii de ani puterile întunericului au fost în continuu regres în fața sabiei și focului aruncat de Christ pe pământ. Astăzi ele s'au organizat pe tot globul într-o supremă sforțare. S'a organizat lupta pe viață

și pe moarte între rău și bine, între Kain și Abel, între puterile destructive și cele constructive, între spirit și materie.

Dacă aruncăm o privire retrospectivă vedem că, dela nașterea lui Chrisos și până astăzi, omul a mers spre o continuă eliberare din cătușele materiei, spre o continuă spiritualizare.

Dela sclavia antică, s'a ajuns treptat la național socialismul german și la fascismul italian, cari reclamă punerea în valoare a maselor omenești de pretutindeni, liberarea popoarelor din lanțurile întinericului și ridicarea lor la lumină, la muncă productivă, la binefacerile culturii, ale solidarității interne și internaționale.

La aceste puteri constructive suntem și noi asociați cu toate puterile noastre fizice și spirituale.

Împreună cu puterile axei mergem spre spiritualizare, ținem sus sabia adusă de Christ pe pământ, folosim focul aruncat de El spre mântuirea noastră.

Popoarele axei merg cu toate puterile lor pe linia pe care se dezvoltă omenirea în decursul celor din urmă două milenii.

Lupta ce o ducem acum, alături de marii noștri aliați, e cea mai mare și cea mai nobilă din tot decursul istoriei popoarelor.

Se pun astăzi bazele unor prefaceri greu de întrezărit de ochii noștri pământești.

Stăm în preajma unui an calendaristic. Nu aflăm în fața serbărilor de naștere ale Mântuitorului.

Niciodată aceste serbări nu au avut o mai puternică simbolizare decât aceea care se desinează din desfășurarea actualului război mondial.

Christ a adus cu sine o altă lume. O altă lume va aduce cu sine și actualul război. Christ a adus cu sine

o nouă involuție a spiritului în materie. La un rezultat similar se va ajunge și prin desfășurarea evenimentelor actualului război.

E o singură deosebire, aceea că Conducătorul de dincolo de spațiu și de timp, din lumea imaculată a dreptății divine, este tot Christ, este tot Acela care, cu două mii de ani în urmă, a adus sabia și a aruncat focul pe pământ.

Stăm înclistați la luptă pe viață și pe moarte. Copiii și frații noștri populează câmpurile de bătae. Toate energiile noastre sunt angajate în acest gigantic prăpăd.

În această supremă luptă pentru alungarea răului din lume suntem între primii șampioni. E cea mai mare onoare pe care a avut-o poporul nostru în decursul veacurilor. E cea mai grea încercare la care a fost supus vr'odată. Sunt cele mai mari sacrificii pe care le-am făcut în desursul existenței noastre milenare.

Din hecatombele eroilor depe toate câmpurile de război va eși lumea de mâine mai dreaptă. Din sângele lor sfânt se va făuri o nouă Românie. Din acest sânge va răsări dreptatea integrală a Neamului nostru. Din sângele eroilor se va naște lumea cea nouă care bate la porțile vieții.

Christ conduce din eternitate evenimentele epocale prin cari trecem. El e prezent pe toate câmpurile de bătae prin spiritualitatea care domină pe luptători. Prezența Lui e pretutindeni. El este Acela care prezidează astăzi la nașterea unei lumi noi de dreptate și de omenie. El e acela care prezidează noua involuție a spiritului în materie.

Deaceea serbările nașterii Domnului din 1942 nu pot fi numai simbolice. Christ se naște din nou printre noi pentru a ne duce pe calea mântuirii.

Onoare și glorie eternă șampionilor lui Christ!
Onoare și glorie eternă eroilor neamului nostru!

Aureola lui Christ care se naște din nou îi învăluie
în eterna și imaculata ei splendoare.

România Eroică

De trei ori eu

*O hoinăreală tristă și banală
Prin anotimpuri, cu o cruce grea
Pe umeri = drept destin = s'un dor de moarte
La fiecare pas, e viața mea.*

*Un vis senin, o floare timpurie
Pe care fluturi o găsesc plângând,
Dar totodată steagul răsrătirii,
Arzând pasionat, e al meu gând.*

*Un lanț puternic de vieți trecute
Inchis într'un pământ străbun, mereu
Crescând din înălțimi și din adâncuri
La fel de mândru și de nou, sunt eu.*

Verona Brales

M a m ă !

Te văd mamă, sus, în urzeala sorilor,
Investmântată în borangicul norilor,
Fericită în liniștea raiului,
Departe de sbuciumul traiului.

Mă uit către ceruri și gândul îmi sboară
La tine mamă, seară de seară
Și nu-î nicio mână caldă și bună
Pe fruntea-mi obosită s'o pună.

Dorul de tine, mamă, mă frânge.
De milă, de mine și tinerețea mea plânge;
M'au părăsit: voia bună, visarea...
Și m'a 'nfiat blestemul și 'ntristarea.

În serile reci, când stelele pică,
Nu simți tu mamă, cum se ridică
Până în ceruri, până la tine
Plânsul ce clocote 'ntr'una în mine.

de Emil Lițu

Fraternitatea româno-finlandeză

Anul acesta sărbătorirea Finlandei pentru cei 25 ani de independență s'a desfășurat într'un cadru impresionant, nu numai la noi, ci în toate țările aliate. E un eveniment a cărui semnificație trebuie scoasă în relief. Trecem deo-camdată sub tăcere sinceritatea și elanul cu cari s'a făcut această sărbătorire în alte țări.

Vrem numai să scoatem în evidență căldura cu care Finlanda a fost îmbrățișată la noi și concluziile de o extra-ordinară însemnătate cari se scot din acest eveniment.

Până la declanșarea războiului Finlandei din iarna anului 1939 și până la actualul război, cine se ocupa la noi de această țară? Pentru cei mai mulți dintre noi Finlanda era o țară din nordul îndepărtat care nu ne suggera decât ghețuri și nopți polare. Astăzi descoperim în finlandezi un popor care posedă bogății de neprețuit, un popor de o vitejie fără seamăn înzestrat cu un suflet mare care-i dă dreptul la un strălucit viitor.

Dar ceea ce e și mai important e paralelismul ce s'a făcut cu această ocazie între noi și finlandezi, nu numai la noi în țară, dar și peste hotare.

Am descoperit Finlanda. Dar putem spune că concomitent ne-am descoperit și pe noi însine.

Ziarele au fost unanime în a elogia această țară și în a scoate în evidență identitatea noastră de soartă și de misiune istorică.

Sufletul mare al Finlandei a aruncat o lumină asupra noastră, ne-a seos pentru moment din preocupările mărunte ale vieți. Ne-a făcut să ne gândim intens asupra faptul că nici sufletul nostru nu este cu nimic mai pre jos, că

și noi suntem un popor de mare viitor, că avem de îndeplinit și noi la sud un rol european pe care nici un alt popor din aceste părți nu-l poate juca și care e determinant pentru soarta continentului nostru.

Sărbătorirea Finlandei pune pe tapet la noi și pretutindeni necesitatea înlăptuirii dreptății sociale și internaționale. Un popor ca cel finlandez nu poate servi ca obiect de exploatat pentru masa informă, pentru pleava umană pe care o constituie conglomeratul rusesc, sub orice postură l-am lua, după cum nu poate dispune acest colos, prin forța brută, de un popor ca cel românesc.

Finlandezii și românii, în lumina grelelor încercări prin cari trec, se dovedesc, nu numai ca popoare superioare celor ce alcătuiesc conglomeratul rusesc, dar scot la suprafață însușiri cari le dau dreptul, nu numai la libertatea lor, care e un drept elementar de care nu poate fi nimenea lipsit, ci la expansiunea legitimă pe care o aduce după sine dovada pe care o fac despre însușirile lor extraordinare.

Se desprinde din sărbătorirea Finlandei necesitatea răsturnării totale de valori, necesitatea care domină actualul război și-i dictează evoluția, ca omenirea să se ridice pe încă o treaptă a spiritualizării sale.

Forța brută, care degradează pasta umană și o condamnă la întuneric și stărpiciune, nu va mai avea cuvântul în viitoarea desfășurare a vieții naționale și internaționale a popoarelor. Calitățile, intrinseci, puterile creatoare ale fiecăruia vor fi legea de dezvoltare de mâine.

Imense energii se vor libera în felul acesta. Puteri creatoare de nebanuit, cari până acum zăceau în adâncuri, ținute zăvorâte de puterile întunericului, vor apare la lumina zilei. Intregul glob se va împărtăși de o prosperitate, pe care noi, cei crescuți în zodia agresiunilor și arbitraru-

lui acestor puteri ale întunericului, nici nu o putem între-zări.

De dreptatea sceașta va trebui să se împărtășească în primul rând popoarele cari o poartă în suflet, eroii cari i au pus bazele:

Această e semnificația sărbătorirei din acest an a Finlandei și a paralelismului ce se face între România și această țară nordică. Finlanda e definitiv câștigată pentru cultura și civilizația Europei. Noi și finlandezii suntem șampionii ei în regiunile de graniță în cari suntem așezați.

Deaici ese dreptatea și pentru noi și pentru ei. Dreptătea aceasta e în raport cu concepțiile lumii noi care se naște: *E dreptatea muncii, a sacrificiilor, a eroismului, a puterii creatoare.*

E dreptatea celor ce es din ordinea materială a lumii și se plasează cu întreaga lor făptură în ordinea spirituală care va pune stăpânire pe planetă.

Ne-am ocupat de fraternitatea româno-italiană, de cea româno-germană.

Acum scoatem în relief fraternitatea româno-finlandeză. Toate aceste fraternizări merg spre aceeaș țință îndepărtată; *Fraternizarea popoarelor Europei, a popoarelor globului în general, punerea lor pe un nou piedestal de existență, solidarizarea generală în bucuria muncii creatoare.*

Aceasta nu însemnează că nu vor mai fi conflicte și războaie. Aceștea vor fi puse însă pe alte baze. Deocamdată un lucru se desprinde cu tărie: *Vai de popoarele cari vor rămânea sfrânse ca într'un corșet în egoismul lor înveterat.*

Noui idealuri apar la orizont, o nouă ordine și armonie în interiorul națiunilor și în viața internațională.

Noi și finlandezii suntem în centrul evenimentelor. Acest fapt vorbește dela sine. Soarta ni se plămădește în acelaș aluat eroic.

Misiunile noastre istorice, cu toată depărtarea geografică, se îmbină în același tot indivizibil. Viitorul strălucit ce ni se pregătește, prin grelele sacrificii pe cari le facem, apare la orizont, nu numai pentru noi, ci pentru toți aceia cari se încadrează, fără reticențe, în noua ordine universală și contribuie cu toată ființa lor fizică și spirituală la făurirea ei.

În numărul trecut al revistei am strigat: *Popoare ale Europei uniți-vă!* Paralelismul dintre Finlandezi și români, identitatea lor de soartă, e un pas înainte făcut înspre această unire.

Fraternitatea româno-finlandeză e un nou stindard care se ridică la orizont, care pentru noi toți nu poate însemna decât: *Sacrificiu, eroism, primenire totală înăuntru și totală încadrare în lumea nouă care se naște.*

Sub acest semn ne așteaptă gloria victoriei și binefacerile păcii viitoare.

Italicus

Inima mea

*Mi-e inima focar de răsprătiri,
Cu revărsări și'nfrângerî uriașe,
Rostind în taină rînduri pătimase
Sau versuri pentr'un stol de amintiri.*

*Mi-e inima un labirint de dor
Cu nopți albastre de melancolie,
Ce'ngănă calm o veche melodie,
Căzând în picături de vis, ușor.*

*Mi-e inima o toamnă nesfârșită
Cu drumuri prăfuite de dureri,
Cu arbori desfrunziți de renunțări,
O rîndunea cu aripa rănită.*

*Mi-e inima poveste orientală,
Cu fluviu, cu fantome, cu vestmânt
Lovit și fluturat de-al stepei vânt,
In rugăciuni de palidă vestală.*

*Mi-e inima un luptător învins,
Ce-abia mai vede steagul, de departe,
Și fără regret de glorie se desparte,
Cu visurile, cu avântul stîns.*

*Și mă deplîng sau altădat' m'admir
Că pot cuprinde-atîta bogăție
Intr'un destin de clipă cenușie
Crucificat pe-un stîlp de rătăcirî.*

Verona Brateș

Valea Jiului

de I. P. Tuculescu

În toamna aceasta am revăzut valea Jiului de mijloc sub lumina molâie și nostalgică a soarelui de Octombrie.

Chiar dacă anul agricol n'a corespuns așteptărilor obișnuite toamna nu-și desminte niciodată tradiția, căci pe unele locuri a fost și acum destul de îmbelșugată.

Cu orizontul larg, cu pădurile ei dese ruginii, cu sate mai toate înstărite — căci casele sunt curate, cu grădini și delni roditoare, cu ogrăzi pline de orătănii și de vite — cu oameni volnici și vioi, această minunată regiune se oglindește liniștit în apele oțelii ale Jiului, ce se strecoară ca un șarpe prin zăvoaie verzi-aurii.

Aci îl vezi apărând într'un luminiș, aci dispare, dincolo dincolo într'un hățis.

Cât e de plăcut și de ospitalitor acest Libinec vântat colț de țară !

Este tot așa de frumoasă și de primitoare, cum o știu eu din copilărie și tinerețe, de pe când nu mă mai saturam privind-o și cutreerând-o la vânătoare de rațe, de potârniچی, de mierle și de iepuri prin coturile și dealurile Jiului, sau la pescuit de scobari gustoși în apele lui.

M'a primit zâmbitoare și ospitalieră, ca pe un vechiu și drag prieten. M'a cuprins matern în spațiul său cald și îmbietor, par'că m'ar fi strâns la sânul ei, ca pe un fiu rătăcit, care, după ce a cutreerat mări și țări, se întoarce acasă obidit, înbătrânit, flămând și înfrânt de viforنیا vieții și de renghiul morocului.

Am străbătut-o trudit și îngândurat. Picioarele nu-mi mai alergau însă, sprintene ca altădată : dar ochii și închipuirea mea princeau totul în orbita lor, cu lăcomia de odinioară, de pe când nu mai aveam astâmpăr.

Ca'ntr'un caleidoscop vrăjit le văd pe toate, așa cum erau odată.

Iată acelaș câmp împestrițat cu arături și cu porumbești despuiate de roadă, pe cari vite nenumărate pasc lacom costreiu

îngălbeniți și frageda otavă ! Iată pădurile, pline de farmec și mister, cum deschid brațele lor -mbietoare, par'că mi-ar binecuvânta sosirea și mi-ar dărui toată liniștea tănuitelor lor colnice și luminișuri, acum văduvite de cântecele măiestrelor păsărele și de chicotele vesele ale flăcăilor și fetelor !

Iată aceleași cârduri de vrăbii gureșe, ce-mi înșiră la verzi și uscate despre bogăția acestor locuri, atâta de draagi copilăriei mele ! Lipsese dela posturile lor numai păsările cântătoare, ce-au plecat în priebegie la cea dintâi suflare rece a toamnei.

În schimb, eternul murmur al Jiului își deapănă cu aceeași vervă veșnica lui poveste în clipocitul apei din prundișuri și din vaduri, în tristețea liniștei nostalgice și în irizarea razelor dulci ale unui asfințit de soare sângerieu' ce aprinde galbenul frunzelor, încât plopii par niște făclii, ce se înalță către cer, ca un prinos al pământului către Dumnezeu.

Miresmele pământului răzbat din adâncuri și se îmbulzesc la suprafață ca un fum de tămăie, ca o aromă ușoară, cădelnițată de străjerii apelor, de majestuoșii plopi din matca Jiului.

În acel îmbătător decor tomnatic plutea melancolia, ca o notă predominantă, din care se desprindea, ca petalele unei flori bătute de brumă, nostalgia unor vremuri apuse : de pace, de belșug și de dorul unui trecut de visuri tinerești.

O coplesitoare duiosie fășnea de pretutindeni : fie dintr'o căsuță bătrânească, fie dintr'o bisericuță de lemn, bătută de vremuri într'un colț de sat, sau pe vârful unui deal. În tot ce se vede acolo recunosc urmele scumpei copilării, ce neiodată nu se uită, fiindcă ea e veșnic proaspătă în mintea celui ce a trăit-o intens....

Odată cu lăsarea serii, poposesc într'un sat cu izvoare multe, de unde și-a luat numele de „Izvoarele“.

E un sat pitoresc dela poala pădurilor de pe dealul Bujorăscu, de-a-lungul șoselei naționale Craiova-T.-Jiu.

Am tras unde am găsit adesea cea mai desăvârșită ospete și rânduială românească, la învățătorul și chiaburul satului boier Liufă, cum îi zic sătenji de prin partea locului.

Ei au dreptate să-l numească astfel, fiindcă e un om cu chibzuială și cu una din cele mai înfloritoare gospodării din im-

prejurimi, clădită numai prin vrednicia lui, nu moștenită de undeva.

Învățătorul Iliuță T. — cu gradul I în învățământ — e un om în pragul vieții, cam între două vârste, cum s'ar zice.

Cu o înfățișare plăcută și viguroasă, cu o statură potrivită și bine legată, cu părul argintiu și cu trăsături energice pe o față ca mărul domnesc, străluminată de vioiciunea ochilor săi oțeli, învățătorul Iliuță este o figură cu prestigiu, cunoscută până în munte spre obârșia Jiului, pentru priceperea și vrednicia cu care a ridicat comuna Izvoarele, deși nu e originar dintr'însa.

Antenele sufletului său sunt așa de adúlmeccătoare, încât nu e știre politică sau economică, cu care domnul Iliuță, să nu fie la curent și să n'o comenteze cu nerv și întrepătrundere. El e unul din acei inși dârzi și combativi, ce au darul specific de a te convinge, fără să te enerveze...

După o lungă ședință, de plăcută și interesantă voroavă cu dânsul, în seara aceea, am ieșit puțin afară în tăcerea serii.

Crăiasa nopților poartă arginta cu blândeț-i raze tot cu-prinsul înfiorat de farmec și mister...

În pat, tot depănând pe întunerice firul amintirilor ce mă leagă de acele locuri, am adormit târziu. Și'n vis am re-trăit scene din copilăria mea și-a harnicului învățător, ce a sfințit acele locuri prin munca sa neogoiță.

A doua zi m'am trezit în camera scăldată într'o lumină de aur. Afară domnea o dimineață de vis. O hlamidă argintie bătută 'n miriade de focuri diamantine, cuprindea valea până 'n zările senine. Toate aceste meleaguri deveniseră peste noapte, ca prin farmec, o adevărată împărăție a poeziei, prin căderea unei brume groase.

Când soarele s'a ridicat de trei sulii și podoaba cu nestemate a câmpului pierise, am luat-o razna peste locuri și am poposit pe malul Jiului, unde am ascultat un răstimp murmurul săgalnic al apei și svonurile tainice ale frunzelor de plop. Într'un târziu abia m'am desprins din acea sfântă reculegere, ce mi-a picurat în suflet balsamul său întăritor. Am luat-o îngândurat spre sat, lăsând pașii să mă poarte cum or vrea. Ca un frea-măt de voci îndepărtat m'a deșteptat din visare...

Pe la porți, podețe și răscruciuri, oameni ciopor, ciopor,

tăifăsuiau de păsurile lor, mai aruncând din când în când ochii spre cer, doar, doar s'o îndura Dumnezeu să le dea o sfântă de ploaje.

După vre-o 2-3 zile li s'a împlinit dorința. Ca o binecuvântare cerească, o ploaie îmbelșugată a înveselit toate vietățile.

Un fluviu de viață nouă s'a revărsat peste ogoarele moarte, împânzite acum de pluguri și grape, ce porniseră la treabă în huetele de veselie și de îndemnul plăvanilor, în juguri, de răsunau văile și vâlcelele ;

Cine vrea să cunoască viața țăranului nostru cuminte, harnic și viteaz, să se ducă la țară să-l vadă la el acasă..

BCU Cluj / Sonet Library Cluj

*Plâng plopii triști, cu lacrimi de ceară
Ce cad alene pe cărări uitate,
Prin crângul în ruină vântul bate
Și scutură a florilor povară.*

* * *

*Trec ciorile în zări îndoliate
Și'n umbra toamnei care se coboară,
Grădina — care ne vrăji o vară —
Își leapădă podoabele uscate.*

* * *

*Încă o toamnă tristă se eoboară
Cu neguri, ploi și vânturi sbuciumate,
Peste cuprinsul veștejit al firii ;*

* * *

*Și'n sufletu-mi pustiu, — ca'ntr'o vioară
Pe struna visurilor fermecate,
Răsună cântecele amintirii.*

O pildă de vitejie românească

(Schiță de război)

Cu toate jertfele, Nistrul a fost trecut. După lupte sângeroase Regimentul de Dorobanți a ocupat primul sat apărât cu înverșunare de hoardele bolșevice. După alte noi atacuri, piciorul dorobanțului desrobitor pune stăpânire definitivă pe pământul transnistrian.

Intr'un amurg cu evantai de sânge și umbre cenușii, Regimentul de Dorobanți în care frații Văleanu au luptat zi de zi, oră cu oră, încă de pe malul Prutului, se găsea în contact cu inamicul, având aripa dreaptă rezemată pe un pâlă de pădure. O perioadă de acalmie luă locul bombardamentelor nerăbdătoare ale artileriei de toate calibrele, a neobositelor branduri și a răpăitului de mitraliere.

Seara își întindea peste tot vălul întunericului.

După miezul nopții, când dorobanții așteptau pentru zorii zilei ordinul de atac, sosi vestea că sunt încercuiți de bolșevici.

Sergentul Văleanu Constantin, după ce rumegă singur vestea, își revizui în grabă echipamentul, se asigură de cartușe, pipăind cu mâna stângă sacul ce-i atârna pe șold și, cu pușca în mâna dreaptă, fără să mai aștepte ordin dela comandantul său de ploton, se trânti la pământ pornind târș prin grâu spre necunoscut.

După două ore, Sergentul Văleanu lăsase cu mult în urmă unitatea sa. A profitat de întuneric și a mers în picioare. Pe unde a întâlnit locuri lipsite de culturi, șosele sau creste de deal, s'a tupilat ca un câine, mergând în coate și în genunchi. Luna mai apărea din când în când, ca un felinar de nădejde și ghid. La o cotitură de drum, zări departe o mogâldeață.

Se opri. Ochiul se holbară nedumeriți și se umflau din orbite ca la broască. Se lipi de pământ ca o lipitoare.

Câteva clipe de așteptare. Mogâldeața făcând ceva metalic, și-apoi o bubuitură puternică spintecă întunericul.

— Mă române nu trage, apucă să răspundă Văleanu la focul de armă.

Sunt român, răcni din nou Văleanu. O nouă bubuitură porni.

— Dacă ești român ce cauți în fața mea?

— N'am fugit; ai mei sunt încercuiți de ruși.

— Ce spui? răspunse mogâldeța încercând din nou arma.

— Ai mei sunt încercuiți de ruși și-am venit să cer ajutor, să raportez, să... ra...

— Cu mâinele sus, apropie-te!

Sergentul Văleanu se ridică și porni șovăitor spre mogâldeța neadormită.

Din câteva cuvinte schimbate în surdină, Văleanu își urmă calea prin holda neagră cu foșnetul uscat și tainic.

Se crăpa de ziuă. Un ofițer adăpostit după o cioată de copac, încerca zadarnic o legătură la telefonul de campanie.

Sergentul Văleanu se apropie gâfâind sub străfulgerarea dimineții.

Se opri.

— Să trăiți Domnule Locotinent, sunt sergentul Văleanu C-tin din Dorobanți, am fugit în puterea nopții să spun unității ce mi va eși în cale că regimentul nostru este încercuit.

— Cum? răspunse speriat Locotenentul, regimentul tău e încercuit?

— Da. Tocmai noi am așteptat atacul acum în zorii zilei și când colo, colac peste pupăză, veni vestea că ne-au încercuit rușii, înghiți-ar pământul de porci să-i înghită!

— Tocmai voiam să vorbesc la telefon cu D-l Căpitan Matei dela compania 2-a și nu pot prinde legătura.

— Doamne, Dumnezeu, te pomenești că le-a gătuît de tot punga voastră și atunci săracii ș'au văzut mormântul,

Locotenentul, fără să mai zăbovească o clipă măcar, alergă la postul de comandă al regimentului său ce se afla la câteva sute de metri mai îndărăt, raportând cele auzite și'n scurt timp toate telefoanele începură să sbârne, comenzi scurte și repetate se auzeau ca un lanț nesfârșit de voci dela stânga spre dreapta.

O clipă doar și, ca o coardă de oțel, se repeziră la atac valuri după valuri, viteaz lângă viteaz, scrutând zorile cu

privirile înfierbântate de răzbunare. Artileria începu să svârle printre dușmani foc și moarte. Cerul părea un cuptor în care se căleau acum piepturi nețemătoare de moarte.

Un salt, două salturi, al treilea și apoi altul și altul, până când vârful baionetelor au străpuns cu mânie trupurile celor lipsiți de Dumnezeu.

Și astfel o victorie strălucită a pus capăt acelei zile de grele încercări.

Stefan Popescu Drăgușeni

Uniunea spirituală

O colectivitate trăește prin ideologia ce o însuflețește prin disciplinele, munca și voința colectivă ce stă la temelia vieții de Stat. Când o obște însă își resfirează puterile, când nu există strânse legături între clasa conducătoare și masele populare, primejdia lipsei de cohesiune, în doctrină și în acțiune, expune un neam, orcât de viteaz ar fi, la încercări de cari ar putea fi ferit.

La noi se învederează din ce în ce mai mult că există două Românii, una care constituie partea covârșitoare a națiunii, ce își perindă viața alături de glia strămoșească ce-i este rațiunea de a fi și care-i este izvor de înălțare și de creațiuni originale dezvoltând însușirile specifice rasei. Altă rămășiță detestată a unui trecut perimat, ce se încadrează în năzuinți și idealuri ce nu au nimic comun cu nevoile acestei țări, trăind, intelectualicește și politicește, tributară străinătății, într'atâta, încât se pare, că-i este singura rațiune de a fi, uitând virtuțile și forțele vii ale neamului nostru pe care îl ignoră, și de multe ori îl disprețuiește.

Această Românie oarbă și indiferentă față de vălmășagul evenimentelor, nu înțelege măreția epopeii rămânești a cărei ecouri nu o mișcă, căci este preocupată mai ales de soarta altor

țări ce le socotesc mai de seamă, decât a noastră așteptând tot de la străini și prin străini.

Între aceste două părți ale unei națiuni, pe cari imperativul clipei le-ar cere să fie un tot omogen în scopuri și aspirațiuni, divorțul moral este desăvârșit.

România eroică, jertfelnică, vijelioasă care nu precupește nici sânge, nici ființe sacrificate pe altarul patriei, ignoră în avântul său înălțător, pe acești pigmei, cari din ferocie nu reprezintă nici o castă, nici o clasă, ci numai o coterie de înstrăinați, nenorociți cari sunt de plâns și de disprețuit.

O mare lecție ni-o dă aceste constatări. Reese. necesitatea imperioasă, porunca vremii, de a întări de aci înainte, elementele autohtone și anume *țărănimea* și *boerimea* băstinașe, legate una alta de pe pământul ale cărei odrasle etnice sunt și cari au păstrat și vor păstra neamului românesc caracterul său specific de ruralism sănătos, de cucernicie, de mândrie, de cuvîntă, de bărbăție.

Salvarea țării se va face prin ridicarea sâtelor, prin selecționarea energicilor satului, prin formarea elitelor din această rezervă minunată completată cu o clasă izvorită din respectul tradiției, a unui conservatorism ce nu exclude evoluțiunea firească a oamenilor și lucrurilor, dar care respinge tot odată ealturile mortale, de sechilibru, arivismul feroce, arghirofilia și demagogismul ce au dus Europa și cu dânsa omenirea la catastrofă.

Ne trebuie clase pregătite pentru rostul lor cultural, economic, social politic, militar, căci după acest război vom fi un factor hotărîtor în slujba lumii noi, la porțile orientului, și în acest scop trebuie să îndrumăm tineretul.

Suflete goale, minți scrîntite, ce nu înțeleg rațiunea și logica vieții, nu se mai pot tolera ; nici o falsă cultură care să se rezeme pe vorbe de cari suntem sătui.

Sobrietate în gesturi și acțiune, energie concentrată, voință de neîmfrînt, decență în viața privată și publică.

O așezare administrativă și politică întemeiată pe cele două celuli esențiale : *Familia, Satul* și pe adevărata elită de inteligență și virtuți, care singură poate da acestei țări efflorescența oare să o ducă pe culmi, care să ne scutere de rămășițele detestabile ale trecutului perimat care a adus cu sine păcatul ce roade

structura noastră morală și materială și ne poate arunca în prăpastia jădului : *Necinstea !*

Hidra pe care se pare că o stăpânim greu și care a devenit o boală molipsitoare ce ne otrăvește organismul.

Voi, fii și fiicele iubite ale satelor noastre ce sunt centre de creștinească și de cucernică viețuire, voi ce ați dovedit deopotrivă, omenie și vitejie, respingeți, cu hotărâre; ispita grea ce caută să ne atingă pe toți, târându-ne în rușine.

Fii și fiice ale satelor noastre, să vă strângeți pentru a apăra cu aceeași dârzenie, sufletul nostru colectiv național a-l păstra neprihănit pe calea onoarei pentru a fi piatra de temelie a așezării României noi, izvorită din războiul sfânt, ce își va îndeplini destinul prin respectul poruncilor Domnului, cari singure înalță popoarele și le face părtașe la marile izbânde ce se înscriu în cartea veșniciei.

Alexandrina Gr. Cantacuzino

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Datoria Femeiei Române căt-re Patrie

Femeia, ca factor moral, privită dealungul secolelor, deține rolul cel mai important în omenire, al cărei prim nucleu este familia, care la rândul ei este consfințită de legătura legiuită dintre soț și soție, la baza căreia trebuie să fie sentimentul puternic al dragostei, încrederii și respectului reciproc.

Dar, pentru ca familia să fie bine consolidată, se simte nevoia din ce în ce mai imperioasă a copiilor cari întăresc și mai mult legătura dintre soți. Deci rostul femeii în familie este nu numai acela de a fi o soție iubitoare, credincioasă și demnă, sau o gospodină vrednică, curată și econoamă, ci mai ales de a fi o mamă bună și duioasă care să-și crească și să-și îngrijească singură copiii, să le dea o educație solidă, spre a putea da societății oameni întregi la trup ca și la suflet, pe care să se bazeze națiunea.

Ei i se cuvine meritul propășirii unui neam, grație creșterii și educației ce a știut să dea copiilor săi.

Napoleon a spus că :

„Viitorul unui copil este întotdeauna opera mamei sale.”

Stâlpu familiei se năruie, dacă nu e bine susținut de femei și, în locul florilor iubirii și roadelor prosperității, nu re rămâne să culegem altceva decât mărăcinii unor suflete sterpe de simțăminte curate și fructele putrede ale sărăciei.

Deci, femeia este aceea care e factorul moral primordial în familie și, ca atare, trebuie privită cu încredere, căci ea are un rol atât de înălțător în mersul destinului omenirii !

Poetul german Schiller se înclină plin de respect în fața femeii : „Onorați femeile, căci ele formează fericitele legături ale iubirii și sub castul văl al grațiilor, ele cultivă cu mâna stinsită nemuritoarea plantă a nobilelor sentimente !”

Iar Smiles spune : „Femeia crește neamul omenirii cu mai mult succes decât oricare alt învățător. Bărbatul este creșterea speței, femeia este inima ei : el e mintea speței, ea e sentimentul; el e puterea, ea e grația, podoaba, deliciul ei” !

Un alt gânditor, Simmel susține că : „trebuie să dăm libertatea femeii de a se cultiva, căci numai astfel vom avea o înflorire a științei și civilizației revelatoare de bunuri necunoscute nouă încă”.

Pestalozzi, supranumit „Educatorul omenirii”, în cărțile sale pedagogice scrie : educația poporului va eși din mâinile mamei, căci ea are rolul cel mai frumos din lume !..

„Copilul și femeia, iubire și muncă, iată calea ce duce spre izbăvire !”

Un poet francez, Doupauloup scrie deasemeni : „Mama crescându-și bine fetele, prepară mamele viitoare, cari, la rândul lor, transmit buna creștere ce au primit-o !”

Iar D. Colfescu - Delaturda, directorul acestei reviste, ne spune în „Spiritu și Materie” : Unirea între sexe, se face prin iubire prin legea atracției universale, prin transpunerea, în afară de conștiință, a celor două ființe una în alta... Aceasta e iubirea. Iubirea face substratul oricărei opere de creațiune. Fără iubire nu ne putem mișca... Toate soluțiile creatoare din viața popoarelor sunt determinate de principiul invizibil al iubirii.

„Însă iubirea viază în primul rând în sanctuarul căsătoriei. Deacolo trebuie să radieze în întreg organismul social. Unirea sexelor, în general, e pentru ființa om, prototipul iubirii, a *puterii creatoare*. Iar puterea de atracție aparține femeii”.

Atâtea glasuri n'au răsunat în van, căci au avut influențe binefăcătoare asupra minții și inimelor educatorilor cari au contribuit la ridicarea femeii pe un pedestal solid, de unde nu mai poate fi detronată.

Astăzi, femeia nu mai e considerată ca în trecut, sclava bărbatului cu drept de viață și de moarte asupra ei și a copiilor, ci egala lui, căci ea stă cu mândrie și demnitate alături de bărbat, îndeplinind cu acelaș succes orice fel de muncă, aproape în orice domeniu, depunând multă râvnă, conștiinciozitate și pricepere în îndatoririle ce i se incumbă.

Astăzi, femeia s'a emancipat, datorită culturii superioare ce a primit în școli. Din cauza înăsprii vieții, provocată de industrialismul, ce a prins rădăcini din ce în ce mai adânci, și de criza economică, mentalitatea s'a schimbat cu desăvârșire. Femeia fiind nevoită să lupte cot la cot cu bărbatul, pentru existența ei și a familiei, vine astfel în ajutorul soțului, dare nu câștigă suficient. Fabricile, uzinele, birourile, sunt pline de femei — expresia crizei economice — cari muncesc de dimineață până seara, îndurând multe neajunsuri, de cari sunt scutite numai femeile bogate, cari sunt la adăpostul grjei zilei de mâine!

Și cu toată activitatea profesională, femeia nu se sustrage dela îndatoririle față de căminul ei propriu, conducându-l tot atât de bine ca orice femeie fără nici o profesiune. Dar rolul femeii nu se restrânge numai în familie, ci și pe tărâmul social unde are un vast câmp de activitate prodigioasă.

Femeia a contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea artelor, ea fiind izvor de inspirație atâtor genii ale căror capo-d'opere servesc drept mărturie nedesmințită din vremurile cele mai îndepărtate.

La noi, nu s'ar fi aprins candelă culturii, împrăștiind ca un far luminos razele-i binefăcătoare, până departe peste veacuri, dacă n'ar fi fost domnițele românce pătrunse de spiritul creștinesc, dacă nu și-ar fi sacrificat averile și odoarele scumpe, pentru ridicarea atâtor lăcașuri sfinte în cari au luat naștere primele școli româ-

nești, unde călugării cărturari scriau la lumina unui opaiț faptele mărețe ale vitejiei neamului nostru.

Doamna Despina soția lui Neagoe, Domnița Ruxandra soția lui Lăpușneanu, Elena soția lui P. Rareș și atâtea alte femei de suflet din trecut, servesc drept pildă vie de altruism înălțător, grație cărora avem atâtea lăcașuri sfinte și monumente istorice, mărturia unei munci neobosite și plină de râvnă pentru propășirea țării.

Iar, în eroismul național, Doamna Oltea, mama lui Ștefan cel Mare, este figura cea mai măreață din câte a cunoscut istoria.

Cu inima sângerândă de durere, cu o abnegație desăvârșită, renunță la bucuria de a îmbrățișa fiul întors la castel și-l îmbrățează :

„Du-te la oștire pentru țară mori“

„Și-ți va fi mormântu 'ncununat cu flori !“

Chiar dacă n'am fi decât în fața unei legende, rămâne totuși via adevărată. Căci femeia, prin urmele lăcrătoare ale bălșamului, rănilor unui suflet sbuciumat în vremuri de restriște, înviind-o.

Femeia, prin duioșia ei îndulcește ultimele clipe ale muribunzilor. Regina Elisabeta, poreclită „mama răniților” și Buna Regina Maria, au rămas exemple de neuitat în amintirea celor ce au sângerat în războiul pentru întregirea neamului.

Astăzi, când bubue tunul peste hotare și sângele ostașilor noștri se varsă din belșug pentru apărarea gliei strămoșești, când războiul sfânt al cruciadei a pornit să stingă ultima licărire a păgânismului, mame românce, fiți mândre că grație curajului ce ați știut să însuflețiți copiilor voștri, aceștia luptă ca niște smei cu balaurul din poveste, formând cu piepturile lor, tari ca de granit, stăvilă hoardelor barbare cari nu au nimic sfânt pe lume!

Și, dacă atâția bravi ostași își jertfesc vitejește sângele pentru neam și țară, să nu-i plângeți căci ei nu sunt de plâns ! Ei vor trăi veșnic în inimile noastre !

Datoria noastră, a femeilor, este să transpunem iubirea din cămin în întregul organism social, să dăruim comoara sufletului nostru și să muncim din răputeri să alinăm suferințele celor ce-și poartă rănilor cu mândrie.

Să fim la înălțimea timpurilor prin cari trecem ; să călcăm cu mândrie și curaj pe urmele marilor noastre înaintașe.

Să urmăm pilda Reginei Mame Elena care aleargă neobosită de dimineața până seara prin spitale, oprindu-se la paturile ostașilor răniți, mângâindu-le frunțile crispate de durere și împărțindu-le druri. Să urmăm pilda doamnei Maria Maresal Antonescu care, împreună cu toate doamnele din înalta societate, făcând parte din Consiliul de patronaj al operilor sociale, nu mai conțenește muncind fără răgaz, zi și noapte, aducând cea mai mare contribuție pentru ajutorarea celor năpăstuiți de soartă și pentru brava noastră armată.

Să le urmăm exemplul fericit, căci numai astfel neamul nostru se va izbăvi. Aici departe de linia de foc, aici departe de buhăitul tunului, aici în cetatea apărută cu atâta sânge, noi femeile trebuie să ținem și noi arma în mână, dar arme specific feminine, arme cu ajutorul cărora să creem țesături frumoase și solide dându-ne astfel obolul pentru ajutorarea vitejilor ostași. Fie cu acul, iglița sau cu cârlige, fie la război, să împletim și să țesem lucruri folositoare cu cari să venim în ajutorul atâtor bravi fiți ai neamului.

Cu fiecare împunsătură de ac, cu fiecare ochiu adăugat la împletituri, cu fiecare rând la urzeală, gândul izbăvirii neamului va crește. Și în fiorul dreptății imanente, prin muncă fără preget, femeia va broda florile dragostei și va așterne covorul alb de pace între oameni, simbol al frăției neamurilor creștine.

Numai astfel, ne vom vedea visul cu ochii, împlinindu-se profeția C. Sylvei : „Viitorul țării va fi țesut de femeie !”

Maria H. Popescu

P I L D E**Șoarecele și Pisica**

Un șoarece, destul de mic,
(Un șoricel — să-i zic)...
Fugea,
Nebun,
De buna lui amică...
(De o pisică
A casei unde s'aciunase)
...Și — ce ermetic! — (pot să spun...)
El, s'ascundea,
Și se închidea,
De câte ori, dela distanță chiar,
Ii mirosea
Mustățile teapoase...
Dar, într-o noapte,
(Cu-al Lunei lampadar,
Cu blânde șoaapte...)
Nebune,
A fost ademenit
De-o bucățică
De cașcaval
Nu tocmai mică...
(Era Crăciunul...)
Ca un Șacal,
Atunci, amica:
(Pisica)
Hop! hop!...
...Pe șoarece;
Ca pe un hap,
Mi l-a înghițit...
..De ce?
Fiindcă paza bună,
Acoperă primejdia nebună...

Cridim

AMINTIRI DIN ALBANIA

M I T I

— **Campionul Toscăriei**¹⁾ —

Ca de obicei, vacanța o petreceam, în fiecare an la casa noastră din comuna Boboștița, una din renumitele stațiuni climaterice ale Albaniei și singura regiune din județul Corița 2), plantată cu duzi de pe timpul Bizantinilor pentru cultivarea viermilor de mătase.

În Iulie 1887, într-o zi după amiază, când tot satul era împărșiat la munca câmpului, clopotele bisericilor și mănăstirilor au început să sune întrecându-se între ele.

Deodată toți lăsară lucrul, oprind pe loc cași dela arie, îngenunchind și începând să se închine cu evlavie. Numai eu rămăsei în picioare mirat. Atunci bunica mea îmi spuse : Nepoate; îngenunchiază, închină-te și tu, căci mâine este cuvioasa Paraschiva, făcătoarea de minuni, pentru ca să avem binecuvântarea ei.

A doua zi dis de dimineață, am pornit împreună cu mai multe familii din comună în frunte cu Sfinția-sa Egumenul Metodie ca să asistăm la slujba pentru S-ta Paraschiva și la bălciul din Dvoran, aprovizionându-ne cu de ale mâncării, cu deliciosul pește ngheală (Anghi), cu corran, lecnă 3), un fel de păstrăvi de 3—4 kgr., ca somnul de Rhin) și Belușca; asemănătoare cu palăii, pline de icre ca ade Manciuira, din lacul Ohrida.

1) Toscăria: Sudul Albaniei.

2) Corița: Centrul Românesc, de unde se trag multe familii din cele mai distinse din România.

3) Aceste specii minunate, întrecând la gust și calitate somnul de Rhin, erau rezervate numai pentru mesele împărătești, fiind aduse ca prăsilă din apele Rinului de Împărații Bizantini, în lacul Ohrida unde s'au înmulțit grație apelor cari sunt, atât de cri taline, încât se poate vedea fundul lacului cu pietricele marmorate până la o adâncime de 30 m.

Luarăm cu noi și ploscele pline cu nemuritorul vin dela Vincean, precum și lumânări de ceară curată, unele mai mari, altele mai mici, după păcatele ce le aveam fiecare din noi.

Era în dimineața unei zile din cele mai plăcute ale anului. Soarele deabia începuse să-și arate primele raze peste vârful muntelui și pădurilor seculare. Înaintea ochilor noștri se desfășura o priveliște, atât de frumoasă, de parcă era croită de mâini dumnezești.

Păsările ciripeau cu voioșie și turmele de oi porneau să pască fără grijă pe vârful dealurilor. Nu puteam să mă satur, privind pârâurile, cascadele și râulețele argintii ce izvorau de pretutindeni. Toate acestea mă făceau să mă încredințez cât de încântătoare era viața la țară.

Pe de o parte aerul curat și rece al dimineții îmbălsăma de parfumul florilor și al ierbei cosite, ne dădea puteri noi de viață; pe de altă parte, legendarul Povrac al Pelazgoiliriei, ce izvoră din vârful muntelui de granit al Bogigradului, încărunțit de valurile cristaline de luceau în razele soarelui, rostogolindu-se peste stâncile prăpăstioase, trecând cu repeziciune majestoasă dealungul munților Gramoz, încărcăți cu aluni, castani, pini carpeni, brazi, fagi și de o vegetație abundentă, cu murmurul lui sgomotos, parcă istorisea trecutul glorios al eroilor legerdarii).

Iar melodia dulce a prîvighetorilor ne umpleau sufletele de veselie, încât pentru un moment simțeam că ne aflăm într-un adevărat paradis.

Drumul admirabil până la Dvoran l-am parcurs ca la nuntă, în cântece și dansuri, ciocnind ploscele cu rachiu de dudu rafinat de alambicurile speciale ale renumitului Naum Beliu. Numai din când în când câte o prepeliță și iepurii ne tăiau drumul fără frică, parcă știind că Sfinția-sa nu ne dădea voie să-i împușcăm, cu toate că cea mai mare parte dintre noi purtăm puști de vânătoare.

4) Lacul Ohrida se află la o înălțime de 700 metri asupra nivelului mării și izvorește din stâncile Mănăstirii Sf. Naum cu o splendidă panoramă pitorească, unde altădată avea reședința de vară Alexandru, Regele Sârbilor.

5) Eroii legendari: Alexandru cel Mare, Filip, Pirus și alții...

6) Telatin: șevro fin de culoare maro deschis.

După două ore și jumătate, înainte de a se începe slujba, sosirăm la mănăstirea cuvioasei Paraschiva. O mulțime de credincioși, din toate satele dinprejur, umpluseră sfânta biserică. Parte din ei fiind bolnavi, veniseră cu o zi înainte, cu să găsească mântuire, înconjurând mănăstirea cu lumânări. Protopopul Economu, în vestimente brodate cu fir de aur, ajutat de diaconul Cristian, de starețul mănăstirii, Ghenadie și de mai mulți preoți din satele vecine, îndeplineau slujba, evlavios, ținând în mâini icoara de argint a Sfintei Paraschiva, împodobită cu mărgelile de chilimbar și flori, în sunetele clopotelor, înconjurând biserica și ridicând imnuri în slava cerului, peste credincioși îngenunchiați.

Pe Sfânta Paraschiva o sărbătoreau și mahomedanii Alba-nezi din Dvorn, îngăduind cu mare excepție două zile de pace, când toți refugiații de prin munți și păduri, ce urmăreau vendeta lor, scoborau ca să ia parte la slujbă și bălei. Ei erau îmbrăcați în fustanele și cămași albe, cu antieruri, elecuri și fermelele brodate, cu pieptul încrucișat de lanțuri și plăci de argint gravate, încinși cu coloane peste șilafuri de unde atârneau câte două revolvere, două pumnale și iataganul, cu mânerele lor de argint și pietre scumpe ce scilipeau ca soarele. În plus purtau cu ei două rânduri de cartușe și pallașcele pline cu iarbă de pușcă, încălțați cu calțe brodate și cu opinci de telatin. Telatin: șevro fin de culoare maro deschis la vârfuri ciucuri de mătase neagră.

Erau înalți și voinici, cu părul despletit lăsat pe umeri, cu tichiile pe cap albe ca zăpada. Purtau la spate carabinele, nedespărțite lor tovarășe, și ca niște vulturi, împrăștiți în grupuri prin pădure, cu berbeci fripți în frigare haiucește, petreceau cântând și dansând dansuri pelasghice.

Alții, cu paharul plin de vin pe frunte, cu iataganul în dinți și cu alte două iatagane în ambele mâini, jucau sărind ca niște lei, la sunetul cimpoiilor și lăutarilor, acoperiți cu piese de argint (megidie) lipite pe frunțile lor, înconjurați de rude și prieteni, care băteau din palme strigând: Bravo, bravo și descărcând de bucurie armele în aer, de răsună văzduhul.

Impușcăturile din ce în ce deveneau mai puternice, încât la un moment dat, am crezut, după cum se svonise, că se închină pentru faimosul bandit Bectas, care cu doi ani în urmă, înspăi-

mântase lumea, atunci când, însoțit de 100 de tovarăși se dusesese să prade orașul Corița.

După puțin timp se auzi însă din toate părțile : Vine arapul, vine arapul ! În adevăr Ahmed Bei, șeful satului, cu 50 de voinici îi ieșise înainte ca să-l primească. Atunci și noi intrerupând jocurile, am alergat să-l vedem.

Era într'adevăr us uriaș arap, vestitul atlet Ali, campionul Imperiului Otoman. Venea din Constantinopol, întovărășit de mai mulți bașibuzuci, ca să lupte cu vitejii fiii ai Iliriei, dintre cari mulți, din nefericire, după moartea marelui erou național Gheorghe Castrioti 7) (Scănderbei), oameni de talent și caracter, au emigrat în România, Italia, Grecia, și Egipt ; pe când alții, mai slabi, siliți de puterea otomană, trecuseră dela ortodoxism la religia musulmană, șefii lor fiind răsplătiți cu înalte demnități și averi fabuloase de Sultanul Mahomed al II-lea poreclit Cuceritorul, rămânând și astăzi credincioși ai Islamismului.

Pe Arap îl înconurase un cerc fare de curioși și nu îndrăznea nimeni ca să iasă să lupte. Atunci, Ahmed Bei Dvorani, propune ca acel care va putea să învingă pe arap, să primească un bacșiș (premiu) de o sută lire.

Mulți încercară, dar nici unul din ei nu putu rezista puterei arapului, căci pe toți îi doboră la pământ, cu meșteșugul lui.

În grupul nostru aveam pe unchiul meu Miti Vanci, notar în sectorul Manu al orașului Corița, un adevărat Hercule, oare, indignat peste măsură, văzând cum cădeau unul după altul din mâinile arapului, se offeri să lupte cu Ali. Toți rămaseră încrămeniți, de această îndrăzneală. Cum este posibil ca un Ghiaur (creștin) să aibă curajul să se lupte cu vestitul campion Ali Arapul ? Când nci cei mai de seamă luptători ai lui Ahmed Bei nu putuseră să reziste înaintea lui !

Pe MITI, Ali Bei Dișnița, Satrapul Județului Corița, l-a felicitat, atunci când a dezarmat pe cei 8 paznici, pe cari îi trimisese ca să-i stăpânească pe nedrept moșia din comuna Turran.

7) Gheorghe Castrioti, împreună cu Ștefan cel Mare atleții lui Crist apărătorii creștinătății au salvat Europa, punând stavilă invaziei Turcești.

după cum aveau obiceiul pe timpul de atunci toți beii. Albanezii pe viteji îi respectă ; nu-i omoară.

Mult regretatul părinte Haralambie Ballamăce, mărtirul cauzei Române din Corița, atunci când mitropolitul grec și toți greco-manii se opuneau dărz, numai cu concursul lui Miti și al tatălui meu, cari aveau și ei sânge românesc, a putut să întemeieze primul Paraclis și prima școală românească, pentru care cauză în anul 1913, pe timpul Războiului Balcanic, Grecii au ocupat Corița, el fiind măcelărit împreună cu fratele lui, de ardții greci.

Miti nu se temea de nimeni. Cu o singură uitătură dezarma pe cel mai temut bandit. Falcic, robust, curajos, deștept, om de caracter și de o putere nemai pomenită, devenise campionul Toscăriei.

După ce-și scoase anteriorul și sumese mânecile cămăsei până la umeri, se pregăti de luptă. Toți erau curioși să vadă acest sfârșit.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Arapul, cum l'a văzut, s'a cutremurat și era cât p'aci să renunțe la luptă, dar, ca să nu-și piardă prestigiul, se hotărî, s'o primească după ce-și unse corpul pe jumătate gol cu untdelemn, în speranță că astfel ca putea învinge.

La prima întâlnire arapul, cu vicleșugul lui, scapă ca prin minune din ghiarele lui Miti. La a doua îmbrățișare însă, Miti îl apucă cu mâinile vânjoase ca de oțel și îl strânse la piept așa de tare, încât arapul cu limba scoasă se prăbuși la pământ pe jumătate mort.

Norocul a fost că în acea zi omorul era interzis cu besa-besa (cuvântul de onoare), altfel Miti nu scăpa cu viață de indignarea hașibuzucilor, cari nu puteau tolera ca un ghjaur să fie mai puternic decât un mahomedan ca Ali, campionul Imperiului Otoman.

Alecu Vanci

Eroii bateriei noastre

Era în luna de ger și de crivăț a lui Făurar, din văleatul 1942.

În țara fără de margini a Rusiei, dincolo de apa mare a Niprului, către Răsărit de Dnjepropetrowsk, șoseaua duce prin Nowomoskowsk, orașelul cu prea frumoasa biserică orientală, cu turlle multe și svelte ce se înalță măreț către cer, în semn de rugăciune par'că... Iar dela Nowomoskowsk, drumul duce tot mai departe către Răsărit, ajungând în orașul Pawlogradului.

Aci soseau — în vremea aceea — era neîntrerupt ocupată de trupele unei unități românești, trudite amarnic de marșul lung dela Kriwoj — Rog, Nicopol și Dnjepropetrowsk, biciuite de furtună și de zăpadă spulberată de crivățul cel rece și dureros de aspru.

Iar Pawlogradul era numai o himeră, cantonament efemer pentru fantomaticile arătări, înghețate de drum, de vânt și de ger; — era doar un obiectiv în trecere....

Trupele noastre trebuiau să meargă tot mai departe către Răsărit, în direcția Lozowajiei, oraș cucerit de Ruși cu câteva zile în urmă....

Iar atacul rusesc nu mai contenea! Au deslănțuit mușcii ofensiva de iarnă, cu trupe siberiene, cu forțe mari, și au reușit să treacă Donețul pela Iszium — să cucerească Krasnopawlowka, apoi Lozowaja, și tot mai veneau...

Dar la porțile Pawlogradului, după lupte crâncene, pe un ger grozav, ai noștri au frânt avântul bolșevic!

La Kristschapowka, obiectivul cel mai înaintat al trupelor roșii, sărmana noastră infanterie a înscris pagini de măreție, de jertfe mari și glorie nepieritoare în filele jurnalelor operative.

Kristschapowka a fost însă cucerită! Drumul către Lozowaja era deschis!

Și s'a continuat atacul zi de zi, în nespus de grele împrejurări: gerul nu mai înceta, vifornița crivățului, vânt blestemat, se întea într'una. Nămeții de zăpadă acopeau pe luptătorul cu figura crispată de extenuare. Frigul

era grozav; mitralierele nu mai funcționau: uleiul lor era înghețat: Agățau sărmanii trăgaciul dela armă cu mâneca mantăii!... Și astfel plecau la atacul satelor, cu pieptul gol, țință vizibilă neagră, pe fondul alb — nesfârșit al zăpezii.

Iar Rușii adăpostiți în case, scutiți de vânt și de ger ochiau bine... Blestemată vânătoare de oameni!

Și totuși, voința de a învinge, a fost prea dărză la ai noștri!

Au cucerit sat cu sat, până la porțile Lozowajiei, oraș cu turla de apă și coșuri de fabrici înalte.

Ah! Lozowaja, ce himeră apocaliptică!

Căci de aci au pornit apoi, din nou bolșevicii, cu forțe noi, contraatacul. Tankuri au răsărit de pe străzile orașului; și trupe multe...

* * *

La Nowo-Iwanowka din fața Lozowajiei, Bateria noastră primește ordin să dea o secție anti-tank.

Și au plecat băeții: cu fruntea sus: „cum o vrea soarta“!

Tunurile au fost amplasate la creasta unui deal, și au așteptat tankurile să vină.

Și nu peste mult și-au făcut apariția monștrii de oțel!

Un tunar cu ochii ageri, raportează comandantului de secție, bravului Locotenent Leahu Simion.

— Domnule Locotenent, vin tankurile! Vedeți mogălețele negre ce vin către noi?

— Nu mai stați, trageți! — a fost porunca scurtă și hotărâtă,

Iar tunarii noștri își cunoșteau meseria. Și repede au fost distruse două tankuri!

Dar lovituri de tunuri și Brandturi vrășmașe au început să cadă ca ploaia în secția ce s'a demascat trăgând...

Lupta era inegală.

— Caporalul Bendariu Ioan, fecior de frunte al Banatului mândru, moare, lovit de o schije în cap.

Camaraziile l-au evacuat la ortacii lui din poziția anterioară. Aci i-au făcut în grabă, o simplă dar mărețată în-

mormântare de tunari s'a dat onorul cel din urmă de bunii lui camarazi, cari l-au iubit atâta, — pentru sufletul lui mare, în timp ce se cutremura pământul de bubuitul tunurilor noastre ce trăgeau pe de — asupra...

— Sergentul *Păpușe Constantin*, harnicul comandant al tunului I, — e rănit și el foarte grav de schije, la cap, cu piciorul stâng retezat și rănit la brațul stâng. Este pansat și evacuat direct în Germania cu avionul.

Dar nu s'a mai întors,

Familiei îngrijorate de soarta lui, i-a sosit mai târziu extrasul de moarte și „Crucea de fier” cl. I. germană.

— Sergentul *Velici Ștefan*, comandantul tunului 3, „*primus inter pares*”, cel mai bun comandant de tun al bateriei, e lovit de o ploaie de schije, în piept, în stomac și în mâna stângă. A fost și el evacuat tot cu avionul în Germania.

Dar nici până astăzi nu avem despre el vre-o știre...

Dar secția nu și-a oprit focul.

După un timp însă, lupta încetează. Tankurile vrășmașe au fost oprite, distruse în parte.

Se numără cei ce-au rămas. Se completează lipsurile. Din Baterie urcă senini la creastă alți tunari în locul celor ce s'au dus...

Părea că situația s'a îmbunătățit. Trec ceasuri în șir fără vre-un nou semnal de luptă.

Dar pe înserat, tankurile apar iarăși!

Și din nou se deschide foc viu....

O lovitură de artilerie grea cade drept în mijlocul secției.

— Caporalul *Matiean Iulian*, e grav rănit; cu picioarele frânte și pieptul sfârtecat, a fost evacuat pe o brambă improvizată din două arme la sania ce trebuia să-l ducă la postul de prim ajutor.

Poate era prea târziu. Dar totuși...

Și în timp ce sania sbura peste zăpezi spre postul însemnat cu crucea roșie, — el moare...

— Sergentul *Trâncă Ștefan*, viitor subofițer, e rănit

grav de o ploaie de schije în stomac, la picior și cu brațul stâng fracturat.

Dar n'a plâns, nu s'a tânguit. Avea o voință de fier. Zâmbea liniștit. Și în cursul evacuării spre postul de ajutor vorbea senin cu ortacii lui:

— „*Fraților, eu mi-am făcut datoria! Biruința va fi a noastră! Trăiască România — Mare*“?

A murit și el în spitalul Pawlogradului, a doua zi.

În țințirîmul bisericii ortodoxe din Pawlograd, de la bariera dinspre Werbkj printre sutele de cruci de eroi germani și români, străjuește și una modestă de lemn, cu inscripția: simplă:

† Serg. Ștefan G. Trâncă,...

Iar Dumnezeu, a ascultat cuvintele celui mai bun fiu al Bateriei, muribundului sergent — Trâncă, și a produs minunea:

— Biruința a fost a noastră!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Acesta este tributul eroic al Bateriei noastre din luptele de iarnă ale începutului de an 1942.

Soarta a vrut să ne ia camarazii cei mai buni, elita Bateriei.

Ce cruntă fatalitate,.. Dar toți suntem datori cu moartea, lui Dumnezeu, care ne-a dat viață!

Ne doare mult însă, că lipsesc dintre noi, atât de devreme tocmai camarazii noștri cei mai dragi.

Și totuși... erau suflete prea mari ca să moară!

Căci spiritul lor sălășluiește deapururea printre noi.

Ei sunt eroii noștri dragi, fala Bateriei.

Și nu sunt morți!

„Trăesc în veci

„Sunt numai duși“!...,

Locot. MAIOR PAUL

Noaptea albă de Crăciun

Ce datine frumoase —
Și câte! — de Crăciun!

Colindele voioase,
Cu stihul lor străbun...
...Colindele cucernic de duioase...

Ce poezie 'naltă —
Și plină de mister!

Tresaltă
Și omul chiar —
Cu inima de fier!...

Un sanctuar —
E Firea 'ntreagă...

E Noaptea albă de Crăciun,
Nu sărbătoare vagă —
Ci, este cea mai dragă,
Cu duhul cel mai bun!...

Vin stelele — apoi...
(Copilăria, toată, doarme'n voi...

Și se deșteaptă —
Și cântă iar!...

Și, sufletul ți se ridică pe o treaptă
Mai sus!...)

E cel mai mare har
Copilul sfânt, lisus!

Credința în Victorie

— O Nouă Involuție a Spiritului în Materie —

Pentru ceice sângerează pe câmpurile de război problema victoriei nu se pune. Pentru ei victoria e o axiomă. Ceice nu cred în victorie nu au ce căuta la luptă. Dezastrul acestora le e mai dinainte asigurat. Victoria fără credință, nu se poate câștiga.

Dar ceice luptă pe fronturi sunt fiți unor națiuni dela cari le vine toată seva și credința. Cei de pe front și cei deacasă formează o singură unitate spirituală.

Tot ce are frontul își are izvorul în poporul și țara pe cari le apără.

* Deaci urmează că puterea de luptă, seva dătătoare de viață, credința care înarmează și călăuzește trebuie căutate în formațiunile statale ale fiecărui beligerant.

În ce ne privește, trebuie să ne dăm seama că oricare ar fi vigoarea fiilor și fraților noștri de pe fronturi, suntem dator mai presus de toate să păstrăm cohezunea și să ținem sus stindardele spirituale pentru cari tineretul nostru se sacrifică pe câmpurile de onoare.

Orice părăsire a acestor stindarde este o trădare, un pumnal înfipt în inima fronturilor de luptă. Entusiasmul războinic din interior trebuie că fie la înălțimea celui de pe câmpurile de bătaie. Credința animatoare trebuie să fie aceeași.

Dușmanul știe că toată tăria de luptă a adversarului stă în cele din urmă în credința lui neclintită în victorie. Deaceea caută în primul rând să sape această credință. Pentru a se ajunge la acest scop, orice mijloc orice mistificare este bună. Deaceea vedem pe beligeranți întreprinzând o vastă propagandă pentru a submina moralul adversarului.

Propaganda aceasta defetistă este reciprocă. Dar pentru a ne da seama de eficacitatea ei, trebuie să ne ducem tot la izvoare, la spiritul animator al popoarelor beligerante.

Noi și aliații noștri avem credința neclintită în victorie. Dar și adversarii au aceeași credință. Si beligeranți nu sunt în definitiv decât doi. Dintre ei unul trebuie să cadă. Unu

dintre beligeranți trebuie să fie mai slab și să poarte germele dezastrului în el însuși.

Această stare de lucruri în general se poate observa după pregătirea pe care o are fiecare și după rezultatul bătăliilor.

În războiul acesta puterile axei au obținut din primul moment victorii strălucite, unice în istoria războaielor. Armata germană și armatele aliate de mai târziu, s'au dovedit instrumente de luptă incomparabile. Pe același pedestal s'au dovedit că stau pregătirea tehnică și morală a acestor popoare.

Victoriile de pe câmpul de război erau în strânsă legătură cu victoriile morale din interiorul statelor beligerante aparținătoare axei, cu spiritul public unitar, cu puterea de muncă și producție, cu devotamentul, cu eroismul; cu elanul neprecupețit pentru susținerea războiului și alimentarea fronturilor.

Dar și adversarii axei au muncit și au pregătit armate formidabile, menite a-i contrabalansa și zădărnici mijloacele de luptă.

Oricâte victorii ar câștiga un beligerant, oricât de trandafirii ar apărea la orizont șansele lui de succes, până la sfârșitul măzboiului, din încăerările de pe câmpul de bătălie, din victoriile și înfrângerile suferite alternativ de beligeranți, nu se pot trage concluzii precise cu privire la rezultatul definitiv al războiului.

Pentru a ajunge la concluzii clare, pentru a cunoaște de mai înainte acest rezultat final, pentru a sconta dela început victoria, trebuie să mergem mai departe și să căutăm în idealurile animatoare ale beligeranților secretul victoriei sau dezastrului lor viitor.

În desfășurarea evenimentelor istorice nu este hazardul acela care dictează. Evoluția omenirii este determinată de salturi.

În scurtul timp de când îi cunoaștem istoria, am putut vedea că fiecare epocă a venit cu spiritualitatea ei, peste care nu s'a putut trece.

În faza de dezvoltare a imperiului roman, lupte grele a trebuit să se ducă, până ce s'a ajuns la maximum de dezvoltare. De pe timpul republicei și până la epoca de decădere, nici o putere constituită nu i-a putut sta în cale.

Nu se putea lua o altă cale de evoluție. Spiritul vremii pregătea marele conglomerat, marele imperiu dela Euftrat la Brita-

nia, prin mijlocirea căruia să se poată înfăptui, în epoca lui de maximă dezvoltare, noua evoluție a spiritului în materie a timpului de atunci, *religiunea creștină*.

În timpul de incubație al creștinismului, care a durat peste trei sute de ani, nici o putere nu i-a putut sta în cale.

În zadar au fost toate persecuțiile, în zadar s'a mobilizat contra lui Christ, *Julian Apostatul*; creștinismul și-a făcut drum prin toate adversitățile și, cu o tărie cu atât mai mare cu cât adversitățile erau mai aprige, a pus în cele din urmă stăpânire pe marele imperiu, l-a dus la ruină și l-a înlocuit cu noua spiritualitate sub egida căreia se dezvoltă omenirea de atunci încoace.

Creștinismul a adus cu sine o nouă evoluție a spiritului în materie, noi concepții de viață, o lume nouă care nu se poate împăca cu felul de a fi al lumii vechi. Creștinismul a adus cu sine o nouă spiritualizare care implica în sine dispariția organizațiilor sociale și a concepțiilor de viață în contradicție cu principiile dominatoare ale noii religii.

Cei ce puteau citi în evenimente pe vremea înfirișării creștinismului, își puteau da seama că orice luptă de nimicire dusă în contra lui, era menită de mai înainte înfrângerii, după cum pe timpul expansiunii Romei, toți adversarii ei își purtau înfrângerea în ei înșiși.

Dacă ne apropiem de timpurile noastre și examinăm evenimentele dela revoluția franceză dela 1789 și până astăzi constatăm o evoluție spirituală care și-a urmt cursul fără nici o abatere dela rezultatele ei finale.

Revoluția franceză a înlăturat feudalismul și a pus în funcție bunghezia, individualismul, intelectualismul, științificismul, chiar și în țările cele mai refractare acestor concepții.

În zadar s'au dus luptele contra revoluției franceze, în zadar a fost dus Napoleon I la Sf. Elena, în zadar s'au câștigat toate victoriile adversarilor lui; soldații francezi au dus pretutindeni în ranișele lor nouile idei cari au pus stăpânire pe popoare.

În contra războaielor de evoluție ideologică orice rezistență nu duce decât la rezultate contrare.

Războaiele de mai târziu, războiul cel mare dela 1914-18, au eșit ca o urmare firească a războaielor napoleoniene.

Evoluția trebuia dusă mai departe. Trebuja înfăptuit pe teren ceea ce soldatul francez a purtat cu decenii în urmă în rațiile lui pe diferitele câmpuri de bătaie ale Europei.

Trebuja să se ducă mai departe principiile de naționalitate și democrație. Trebuiau să cadă imperiile de pradă. Trebuja dus naționalismul și democrația la ultimele lor expresii. Trebuiau înlăturate urmele feudalismului de pretutindeni. Trebuia ca burghezia și intelectualismul să-și găsească ultima expresie de dezvoltare pentru ca evoluția să-și poată lua apoi avântul cu puteri cu atât mai impresionante.

În contra înfăptuirii, în contra involuției în materie acestei noi spiritualități, nu există putere care să-i poată sta în cale.

Războiul cel mare de acum mai bine de două decenii trebuia în mod imperios să ducă la statele naționale, la democrația, la individualismul și la configurația geografică care a eșit din pacea de la Versailles.

Dar această pace nu a fost ultimul cuvânt al timpurilor noastre. Evoluția trebuia dusă mai departe.

Revoluția franceză și războiul mondial dera 1914 au avut ca ultim rezultat liberarea popoarelor de sclavie, dar numai în ce privește clasele lor de sus. Masele largi de pretutindeni au rămas să ducă mai departe jugul vieții fără speranță de a putea eși din starea lor de aservire.

Sub masca democrației, a libertăților cetățenești, a sufragiului universal, s'au păstrat toate mijloacele pentru a asigura creșterea pe trupul popoarelor a parazitismului așa ziselor clase conducătoare, cari nu erau de fapt decât clase exploatare, puse de astădată sub egida jidovimei și a francmasoneriei oculte.

Și după cum în interiorul statelor s'a asigurat dezvoltarea materialismului celui mai abject, tot așa în raporturile internaționale s'a asigurat domnia statelor latifundiare, parazite, în detrimentul statelor tinere, reduse în stare de aservire față de statele beneficiare ale dominațiunii globului.

Nu acesta a fost scopul ultim al războiului mondial de la 1914. La acea epocă ideologia care domină timpurile noastre nu era încă suficient polarizată, nu eșise încă din starea de incubație.

Evoluția omenirii, noua involuție a spiritului în materie a timpului nostru, cerea punerea în valoare a maselor largi ale popoarelor de pretutindeni, chemarea lor la viață, liberarea lor de cătușele constrângerii, eliberarea energiilor lor creatoare și punerea în funcție pentru progresele generale ale omenirii ale energiilor creatoare de pretutindeni.

Din războiul dela 1914-18 marile state beneficiare ale unor teritorii vaste și exploatare ale unor populații compuse din milioane de indivizi, au eșit condamnate, desființate în principiu, după cum au eșt condamnate, desființate în principiu, elementele parazitare din interiorul statelor de pretutindeni.

Deaceia ideile forțe cari erau numai în stadiul de incubație pe timpul războiului trecut au continuat a se polariza. Și ele și-au găsit în primul rând expresiunea în statele nelatifundiare, în Italia, în Germania, în Spania, în România.

Nu trebuie să uităm că aici bolșevismul nu e strein de polarizarea aceasta ultimă a **principiului de ridicare a maselor** la soare și la lumină, la ridicarea maselor de pretutindeni la viața creatoare; de **principiul de nimicire a parazitismului de pretutindeni**.

Dar pe când statele civilizate de mai sus și-au dat seama că această ridicare nu se poate realiza decât prin spirițualizare, bolșevismul propagat în masele ignorante dela nord inoculat cu spiritul iudaic destructiv și dizolvant, a pus stăpânire pe aceste mase sub cuvânt că le pot ridica la o stare materială bună, fără a ține seama de necesitățile lor sufletești, contra acestor necesități, și prin abrutizarea lor.

În urma eșirei din stare de incubație a **principiului de democrație și naționalitate**; după războiul mondial ne-am găsit deci în fața a două concepții diametral opuse protinzând că urmăresc acelaș țel: *Pe deoparte totalitarismul care s'a înfiripat în statele mai sus menționate; și pe de alta bolșevismul care a pus stăpânire pe masele întunecate dela nord reducându-le la ultima stare de îndobitocire.*

* Alături de aceste două lumi în plină fermentație, rămășițele lumii vechi, plutocția statelor latifundiare; paraziții de pretutindeni, își întindeau mreșile pentru a zădărnici evoluția pe cale de înfăptuire.

În ultimă analiză bolșevismul era polarizarea democrației

iudaice, pe când naționalismul care a pus stăpânire pe statele totalitare de mai sus personifica democrația pură, liberată de tarele iudaice, de parazitism, de plutocrație; de individualism și toate miasmele cari subminau vechile democrații antebelice.

Democrația statelor totalitare liberată de iudaism, nu urmărește în cele din urmă decât ridicarea la suprafață a părților optime ale popoarelor, a elitelor spirituale, punerea în valoare a puterilor constructive de pretutindeni.

Pe când democrația nepolarizată încă în totalitarism și bolșevism, neliberată încă de spiritul iudaic, scotea la suprafață elementele exploatare și parazitare ale popoarelor, democrația totalitară scoate la suprafață eroismul, solidaritatea națională și internațională, sanctificarea muncii productive, nimicirea parazitismului național și internațional, spiritualizarea maselor, punerea lor în valoare, crearea de bogății spirituale și materiale cari să pue întreaga omenire pe un nou piedestal de existență.

Mișcarea noastră tinerească, mișcările tinerești de pretutindeni, fascismul și național-socialismul sunt ultima expresie a progresului omenesc.

Aceste mișcări ne creează un om nou, o lume nouă. Ele desgroapă din adâncuri și pun în voloare puteri nebănuite, cari până la ele zăceau în nelucrare.

Aceste noi puteri își cer dreptul la viață. Această nouă spiritualitate se cere întrupată în materie. Generațiile cele noi îi poartă deja stigmatele și-i vor purta cu atât mai mult în viitor.

În asemenea condițiuni este lesne de văzut unde poate fi victoria și unde paște dezastrul.

Energiile creatoare nu pot fi decât acolo unde se naște lumea cea nouă care bate la porțile vieții, nu poate fi decât cu noua revoluție a spiritului în materie pe care o poartă soldații axei pe toate câmpurile de bătae.

Credința în victorie a soldaților axei se bazează pe o realitate în contra căreia nu există putere care să-i poată sta în cale, pe când credința în victorie a soldaților puterilor adverse se bazează pe iluzii, pe răcăciri, pe teorii intelectualiste, pe aspecte false întreținute de paraziți de pretutindeni, de latifundiarul internațional amenințati să-și piardă beneficiile, de spiritul pervers iudaic, de tot satanismul care stăpânește pe cei fără

Dumnezeu, pe cei ce se pun deacumerișul lumii celi noi, al involuției în materie a spirituluicelui nou care guvernează timpurile noastre.

Spiritul vremii este cu noi. Să ne încadrăm cu arme și bagaje în lumea cea nouă pe care o înfăptuește acest spirit.

Puterile creatoare sunt cu noi. Nu există termen de comparație între noi ca purtători ai acestei lumi noi și puterile satanice rămășițele perimate ale unui trecut mort cari caută să ne doboare.

Ceice nu-și dau seamă de victoria definitivă iminentă a puterilor axei; cei ce cred în posibilitățile de viitor ale anglo-saxonilor, dau dovadă că nu sunt în stare să citească nimic în evenimente.

Armatele axei poartă cu ele noua spiritualitate, coborâtă printre noi din cosmos, din adâncuri nepătrunse, care se cere involuată în materie.

Nu există putere care să o poată opri în mersul ei triumfal. Puterile axei nu sunt decât instrumentele de înfăptuire ale acestei noi spiritualități. Triumful ei este triumful lor, triumful nostru al tuturor cari o purtăm în suflet.

Noi oamenii suntem trecători și insignifianți, oricât de mari am crede că suntem în aparență. Nici un muritor nu câștigă și nu a câștigat vreodată vr'o victorie. Victoriile le câștigă numai zeii, ideile cari ne animează. Numai ele sunt eterne și invulnerabile.

Există o dreptate immanentă care nu iartă, care nu dă niciodată greș.

Ion Colfescu-Delaturda

De bucurie!...

Ce noapte! Toată, numai un elan
De sfântă și caldă strălucire!..
Se lasă diafan,
Și cântă —
O purpură într'o hermină numai de iubire!..

In Betleem
Se naște
Cel mai frumos,
Și mai armonios
Poem—
Din câte se cunoaște!..

Vibranți, ca nopțile albastre,
Cu cei mai nalți flori—
Cutreerându-ne ființa vie! —
Noi, să-l primim cu flori
In inimile și în sufletele noastre!..

Și să sburdăm — de bucurie!

CRIDIM

Nu există nici iubire, nici virtute, nici moralitate, nici
fericire, în afară de spiritualizarea noastră. Ea este condițunea
de fericire a noastră și a lumii viitoare.

Din „Fericire Pământească“
de I. C. Delaturda, — Tip. „Poporul“ 1902

Aspecte din Țară**O Vizită la Călărași**

Călărașii, capitala marelui nostru județ de șes din răsăritul Munteniei, a județului Ialomița, se bucură, de dinamismul unor conducători pentru cari, capitala cași județului sunt un teren rodnic de activitate productivă. I-am făcut în timpul din urmă o vizită fugară. Prima impresie pe care am avut-o pătrunzând în oraș și la primărie a fost de a constata puterea de înfăptuire a primarului orașului, avocat Eugen Cialăc. Acest om e numai nervi și numai energie. Prezența lui e pretutindeni. În acel timp însăși primăria era în refacere, un adevărat șantier.

Nu numai activitatea edilitară se cuvine să fie scoasă în evidență, orașul Călărași are și părinte, publiciști și scriitori destoinici. Avocatul Ștefan Ion scoate gazeta „Fapta” care stă alături de cele mai bune din țară. Insuș Primarul, Eugen Cialăc, editează ziarul „Pământul”. Printre scriitori menționăm poetul Breazu-Ulmu, un tânăr plin de viitor.

Dar nici județul nu e mai puțin avantajat. Prefectul, d. Colonel Ștefănescu Mihail e un adevărat focar de ordine, disciplină și înfăptuire pe teren.

Acest om își pricepe de minune rolul. La ordinea zilei e în primul rând refacerea morală a țării. Înlăturarea lipsurilor pricinuite de război, ajutorarea familiilor mobilizaților, grija pentru văduvele și orfanii acelor cari s'au jertfit pentru patrie, operă care nu se poate face numai din ordin, ci și cu inima și suflet de mare român.

Mai ales în ce privește patronajul. prefectul județului a dat dovadă de o activitate prodigioasă.

Județul Ialomița e unul din cele mai încercate în actualul război. Avea deja, la epoca vizitei mele, 1165 de orfani. Sunt tragedii dureroase pe cari trebuie să le înălțurăm. Prefectul județului în calitate de președinte al con-

siliului de patronaj a înțeles să lucreze cu tot sufletul și cu toată inima în această direcție.

A fost cel dintâi care a înțeles că ajutorul material, chiar dacă ar fi servit la timp și indelutător, nu e suficient. Ne trebuie mai presus de toate ajutorul moral. În această direcție a mers activitatea prefectului cu o vigoare demnă de admirat.

El a căutat să mobilizeze tot ce se putea mobiliza prin sate pentru această ajutorare materială și morală.

Nimeni nu poate fi strein de necesitățile de a sta în ajutorul celor ce se sacrifică pe câmpul de război, a familiilor și urmașilor lor.

În primul rând preotul trebuie să cunoască nevoile intime ale văduvei și orfanului. Preotul trebuie să aducă liniștea și forța morală în familiile acelor care s'au sacrificat pentru cruce.

În aceeași categorie trebuie să fie învățătorul. El trebuie să devie părintele sufletesc al orfanului celui ce s'a sacrificat pentru Patrie și pentru Christos.

Coheziunea morală, iubirea, inima și sufletul cari se depun în operă importă în primul rând.

Nu se poate lucra numai din ordin. Cel ce lucrează numai din ordin e absent de pe câmpul refacerii naționale.

Deaceia prefectul e pretutindeni în județ. Constată absențele, combate deficiențele, încurajază bunevoințele, acoperă lipsurile materiale și reconfortează inimile încercate. Exemplul prefectului e înălțător. Pilda lui inobilează, rușinează pe cei răi, alină suferințele și reface moralul celor loviți de soartă.

În lunga convorbire pe care am avut-o cu acest valoros șef de autoritate mi-a relatat cazuri triste culese din rodnicia sa activitate pe teren, din cari rezultă că opera de refacere a satelor, de punerea lor în valoare, de ridicare a lor la un înalt pedestal în viața statului, e o operă care trebuie să fixeze întreaga noastră atențiune, o operă grea și de lungă durată, o operă care trebuie întreprinsă de toate energiile naționale constructive reunite într'un singur mănunchiu.

Cu o asemenea activitate, patronajul material a mers

foarte bine. Cel moral a fost și el remorcat. Pilda vie e totdeauna contagioasă, oricâte piedici i-ar sta în cale. Se strânseseră până la data vizitei mele 11.090.000, lei și alte 8 erau pe drum. Automobilul prefectului aducea alinarea prin sate, în douăzeci, din cele treizeci de zile ale lunii.

Această prodigioasă activitate trebuia să fie răsplătită. Ea a fost de fapt recunoscută de organele centrale prin faptul că această activitate a fost considerată ca fiind prima pe țară.

La Instituțiile școlare:

Liceul Industrial de Fete. La această școală am fost impresionat de încăperea *capelă* în care tronează albumul războiului, crucea cu candela aprinsă, venerația eroilor. Acest cult al eroilor vorbește dela sine cu privire la atmosfera morală din liceu, la pregătirea corpului didactic cu privire la înalta lui menire educativă, și mai ales vorbește pentru calitățile de bună educatoare și gospodină a directoarei.

Directoarea, *D-na Maria Constantinescă-Scaibra*, era în al doilea an de directorat. Ea este aceea care a realizat, în acest scurt interval, cultul eroilor, albumul războiului, cabinetul medical, material didactic, o scenă pentru serbările elevelor, toate piesele de biologie. Tot în acest timp s'a vopsit toată lemnăria și s'a pus localul în starea cea mai bună, cu mijloacele modeste ce i-au stat la dispoziție.

Liceul are cantină pentru profesoare și pentru eleve. Cele 310 eleve ale liceului sunt repartizate la trei secții: *lingerie, fesătorie și croitorie*. Intreaga activitate a fost consacrată frontului de luptă. Mănuși, ciorapi, capișoane și alte obiecte calde au eșit din abundență din mâinile harnice ale elevelor și profesoarelor acestui liceu.

Inima și sufletul, dinamismul acestei D-ne directoare se oglindește în opera ei, pentru a nu mai fi nevoie de comentarii.

Liceul Teoretic de Fete „Sf. Gheorghe“ Directoare e *D-na Ninfa Hagiu*, cu începere din anul 1938. O curățenie exemplară, o ordine și o disciplină impresionantă, e prima impresie pe care o capătă vizitatorul. Liceul nu corespun-

de însă cerințelor. Toată atenția actualei directoare se îndreaptă asupra necesității de a se construi un nou local și de a se dobândi terenul necesar pentru care e în tratative. Fondul strâns s'a ridicat deja la 1.319.000 lei, iar planurile sunt pregătite de Arh. Scărlătescu.

Liceul Comercial de Băești e unul din cele mai frecventate din țară. E de remărcat că adăpostește și elevii fostului liceu comercial din Silistra. Director e *D. Prof. Ștefan Mircescu*. Liceul are 500 de elevi, 10 clase, dintre cari 8 bugetare. Funcționează în localul camerei de comerț, care ar fi încăpător, dacă i-ar fi în întregime cedat. Localul e proprietatea C. N. Reului cu care tratativele merg greu, din care cauză liceul suferă.

În adevăr orice vizitator își dă seama că acest mare liceu nu poate funcționa în starea în care se găsește. Cănelăriile sunt niște adevărate pușcării, iar sălile de clasă, insuficiente și neîncăpătoare. Dată fiind frecvența acestui liceu și hinterlandul pe care îl deservește, i-ar trebui, nu numai localul în care funcționează, ci și un internat în care să se adăpostească viitorii noștri comercianți, mai ales elevii refugiați pentru cari suntem datori să avem toată sollicitudinea.

Avem speranța că cel puțin tratativele cu C. N. R. vor fi produs roade și că, până la data când scriem aceste rânduri, cauza dreaptă a Liceului Comercial din Călărași va fi fost deja rezolvată.

Fl.

Părinți ai omenirii au fos toți aceia cari, în trecerea lor de o clipă pe acest mormânt, au contribuit la ridicarea nivelului spiritual al semenilor lor.

Din „*Felicitre Pământească*”

de I. C. Delaturda — Tip. „Poporul”, 1902

C r o n i c a

CĂRȚI. — *Georgescu Delafras*, — *Omul de Mâine*, roman, ed. II-a, Editura „Cugetarea”. Titlul cărții corespunde pe deplin. Cartea e remarcabilă. Pusă în mâna tineretului, ea va produce roade bogate. D. Georgescu-Delafras e un adept al lumii noi. Intreaga structură a romanului care se rezumă în caracterizarea celor trei personaje simbolice *Florin*, bărbatul de muncă creatoare, *Veronica* femeia frivolă, și *Constanța* femeia de mâine, constituie o pledoarie caldă pentru lumea nouă care se naște și o critică severă a moravurile moștenite, a scăderilor și viciilor cari subminează clasele noastre suprapuse.

Caracterizarea lui *Florin* și paralelismul dintre cele două personaje principale feminine, *Veronica* și *Constanța* scoate în evidență omul de mâine, România renăscută, Europa unificată și purificarea rasială a continentului.

Dar să ascultăm pe autor. Câteva crâmpEE din conversațiile din roman sunt necesare pentru caracterizare:

„Omenirea are nevoie de oameni sănătoși, voioși, muncitori, încadrați într'o anumită ordine socială și morală, iar nu de urâtenii cari degradează pe om și-i pun grozave piedici în dezvoltarea la care trebuie să aspire în viitor.

„Acestea sunt idei precise, practice, cari pot fi ușor de înfăptuit.

„Dar în afară de aceste idei practice, cu realizare imediată, romanul lui *Florin* mai are și o parte idealistă, cum ar fi înfrățirea popoarelor, dacă nu pe tot globul, cel puțin pe continentul nostru. Europa să nu mai fie un fel de valea plângerii, în care popoarele să se înmormânteze singure prin măceluri și distrugerii periodice, ci o mare și frumoasă grădină, prin care să se poată plimba în voe cetățenii din toate părțile continentului.

„Gândul acesta de a activa și a lupta, fiecare în cer-

cul lui, pentru o Europă unită, din care să fie distruse barierele șicanatoare și bursele speculatoare, și în care europeanul, cu un singur fel de monedă în buzunar, să se simtă în țara lui în orice parte a Europei, gândul acesta îi dă adevărați fiori de plăcere. Câte calamități n'ar dispărea, câte războaie sângeroase n'ar fi evitate și câte progrese, câte bogății n'ar fi realizate! Și cât de mândri nu vor fi europenii că au fost, în sfârșit, în stare să realizeze o asemenea capodoperă epocală!" (p. 397-98.)

Rolul femeii în crearea „*Omului de Mâine*” e capital. Ea trebuie readusă la cămin, la bărbat, la copii, a căror pregătire, al căror suflet e opera ei. Iată cum se exprimă „*Tânfica*”, devenită în cele din urmă soția lui Florin:

„S'a isprăvit cu Facultatea. Aceasta era bună când nu te aveam pe tine. Dar acum nu mai am nevoie de ea.

Adică nu mai pot să mă ocup de ea. Aveam de ales între aceste două alternativ: ori elevă afară din cămin, ori directoare în căminul meu. Și am găsit că este mai interesant să fiu directoarea căminului meu decât să mai fac pe școlărița”. (p. 419).

Cu privire la necesitatea ridicării morale a societății, citim fraze ca acestea:

„O nouă morală înțeleaptă și sănătoasă, va face din fiecare om o personalitate, care n'ar putea concepe să-și câștige existența altfel decât prin muncă productivă și demnă.

„Simțul de demnitate va trebui să fie atât de dezvoltat, că numănu-i să nu-i mai treacă prin cap să recurgă la mijloace degradante pentru ființa superioară care se numește om”... (p. 263).

„Unde mergem?

„Spre ce dezastru moral se îndreaptă lumea de astăzi?

„Ce cataclism va trebui să survină pentru ca ea să fie readusă pe căile cuminenței?

„Ce revoluții sociale și morale vor trebui să izbucnească, pentru ca omul să înțeleagă în sfârșit că a trăi nu înseamnă a te bălăci în noroi, mai rău ca animalele, ci

pănită și înțeleaptă, în care iubirea curată să domine toate faptele noastre? (p. 291).

Femeea de azi „e o racilă grozavă a societății actuale”:

„Femeea de azi, este ființa sinistrală care va duce de răpă societatea omenească, dacă o altă femeie de azi, o a-a te ridică pe culmi de măreție, rezultate dintr-o viață cumdevărată femeie modernă, nu o va copleși cu exemplul ei cel bun” (p. 310).

Cu privire la evrei ni se spune că ei: „Nu se mulțumesc numai că au pus stăpânire pe marile bogății ale țării, ci voesc să dicteze și în cultura poporului nostru, așa cum dictează și se amestecă în politica țării noastre (p. 318.)

„Omul de mâine, visat de Florin, nu poate accepta ca popoare întregi, alcătuite din sute de milioane de locuitori, să continue a fi subjugate și speculate de evreii internațional” (p. 319). *Central University Library Cluj*

Cu privire la literatură, se emite următoarea îndrumare:

Tineretul trebuie învățat cu abnegația, cu sacrificiul, cu suferința, și mai ales trebuie deprins să cugete cu sufletul curat, pentru ca din acest suflet curat să isvorească avântul nobil. Iar nu să-l amețim cu descrieri despre amorii bolnăvicioase, despre adultere nerușinate și despre toate blestemățiile vieții de azi... (p. 329).

Trebuie neapărat „să gândim și să activăm pentru crearea unui om nou, mult superior celui de astăzi, (p. 232).

Cu privire la rolul capital al femeii, în crearea *Omului de Mâine*, găsim adevăruri ca cele următoare:

„Castitatea femeii e o floare de mare preț. Ea înfloarește numai odată și deaceia nu trebuie oferită decât bărbatului cu care femeia se unește pentru vecie, în fața oamenilor și în fața lui Dumnezeu...

„Rolul de căpetenie al femeii este să se căsătorească,

să nască, să-și crească copiii și să rămâie devotată soțului ei...

„Femeea este marele îndrumător al generațiilor noi. De ea depinde ca o societate să se moralizeze sau să decadă...

„Femeea care se devotează căminului ei, făcându-i fericiți pe toți, începând cu soțul ei și terminând cu copiii și cu nepoții ei, făurește cel mai puternic pedestal pentru întărirea familiei și ridicarea națiunii...

„O națiune nu se ridică prin vorbe goale, ci prin copii sănătoși la minte și la corp, făcuți de femei cari știu să-i crească și să le dea primele îndrumări în viață...

„Pentru crearea omului de mâine, rolul principal revine, deci, femeii.“ (p. 374-376).

Cât de departe suntem de literatura inspirată de iudeomasonii de ieri? D. Georgescu-Delafras ne dă literatura care ne trebuie, aceea care va pune în valoare geniul specific al neamului nostru.

România Eroică să mișcă pe aceeași linie. Noi găsim în D. Georgescu-Delafras o forță de primul ordin pusă în serviciul renașterii naționale.

Romanul „*Omul de Mâine*“ nu trebuie să lipsească din casele bunilor români.

Victor Valeriu Martinescu-Cocktail. Care este drumul cel mai scurt între două inimi — Editura ziarului „*Luceafărul*“. Autorul are grije să ne spue, chiar pe copertă, că nu cere neapărat să-i fie citită cartea, „*cere însă de urgență să fie cumpărată*“. Apoi, într'o serie de avize, intitulate; important, și mai important, foarte important etc. ni se spune;

„Personagiile din această scriere sunt pe deantregul personale și aparțin cu exclusivitate autorului. Orice apropiere cu alte personaje constituie un act odios de rea credință și de mârșavă calomnie, la integritatea și expresia cinstei intelectuale...

„Persoanele cu nervi slabi, suferinde de insuficiență prematură a glandelor endocrine și de pronunțată debili-

tate intelectuală, sunt insistent rugate a nu citi scrierea de față....

„Este cu desăvârșire interzis, sub pedeapsă cu bătae și apă fiartă, copiilor sub 13 ani și femeilor sub 30 de ani citirea cărții de față.

„In cartea de față se petrec fenomene pentru cari asemenea creaturi nu au simțuri și nici suficiență.

„In prevederile de mai sus intră și onor educatorii și moralistii, ființe perverse și odioase, cari atentează, zilnic la liniștea și misterul imaculatei prostii publice...

„Voi, cari cutezați să citiți acest super-roman lăsați-vă acasă prostia: cine doarme pe întuneric cu galoșii, răcește...

„Vă spun pentru ultima oară: Atențiune!

„Nu începeți lectura acestei cărți până nu v'ați șters bine pe labe și până nu v'ați șters bine pe labe și până nu v'ați spălat riguros botul și pe dinți.

„Oriunde, accesul în sală cu câini și cu bestii de junglă, e strict interzis, sub pedeapsă cu bătae și amendă pe loc. Cei cari se vor deda la instigații, iubit și incircuit prelung le vor țiu urechile și vor țiu urechile și vor sughița nervos până la o noua generație“.

„*Superromanul*“ începe cu frazele următoare:

— Să fii tu „al dracu“, bă pisicule, dacă nu mă duci la cinema în seara asta..

— Ce? ai mâncat măsălăriță?

— Ah, seara asta pe care-o disprețuesc că e prea senină și fără importanță.

— Ce cinema? Care cinema?

— La cinema. La Cel din urmă sărut..

Pentru o mai bună edificare a cititorilor mai reproducem câteva crâmpEE de conversație:

— Zit! Nu mai încerca „Freudismele“, pisicule, că iar faci metafore și te-agață Academia Goncourt pentru „premiul mensual“...

— Ași! Civilizația nu este altceva decât un necrofor integru, până peste urechi amoretat de gingășia cadavrului permanent: morala publică, în țesăturile căruia își depune icrele: dialectica filozofiei. Social, civilizația e precum o țară care-și dă poalele peste cap, să vadă lumea că are... amor propriu. Și în schimb lumea, cu firea ei ingrată și dioptriile puse la punct, vede între și între numai ceva — cumva, un cevașilea și — un carevasăzică, în stil tehnic și suprapus și pe limba ei spune un cum și-un ce, nu îndrăznim nici noi pe limba voastră de lătrători,

— Fiindcă aduse și vorba de bideu și prosop, ce-mi puteți oferi despre sexul spintecat și secret?..."

Din ceace am reprodus mai sus, cititorul își poate face convingerea despre valoarea cărții D-lui Victor Valeriu Martinescu și despre viitorul cel așteaptă pe autor.

I. Găvănescul, — *Dela Kant la Hitler* — Spre Pacea Lumii — 1942: — E o mică, dar substanțială broșură scoasă la lumină de distinsul fost profesor de psihologie din capitala Moldovei. Din însăși înșirarea subiectelor tratate, ne putem edifica asupra valorii pe care o prezintă pentru timpurile prin cari trecem; *Preludii și gânduri asupra păcii; Temeiurile păcii în lume, după Kant; Sunt realizabile condițiile puse de Kant păcii între popoare? Condițiile păcii milenare ale lui Adolf Hitler; Prim, condiție a păcii în lume: distrugerea bolșevismului; A doua condiție a păcii în lume: eliminarea evreilor din viața popoarelor; Necesitatea Ștafului evreesc; Organizarea unei Europe noi.*

Cartea e un *Vade mecum* pentru orice român de sânge. Subscriem cu toată inima concluziile autorului:

„Astfel, plecând dela viziunea idealului sublim al lui Kant, ne oprim, cu omenirea integrală, la realitatea marea, ță, simbolizată în energia creatoare a Fuhreului.

„Și, inclundu-ne cu admirație înaintea geniului senin și depărtat al lui Kant, slăvim cu recunoștință pe gânditorul erou Adolf Hitler, și rugăm Cerul să-i dea izbândă desăvârșită pentru împlinirea misiunii lui divine între oameni”.

Dr. Florin Codrescu, — Importanța Economică a Românilor din latura de răsărit, — Tip. „Graiul Românesc“, București, 1942. — E o broșură de 44 pag. format mare, cuprinzând trei capitole: Importanța reintrării Basarabiei și Bucovinei de Nord în cadrul economiei românești; Românii Moldoveni pioneri ai așezărilor economice din Transnistria; Organizarea economică a Transnistriei.

Subiectele cunt tratate în mod luminos, succint, obiectiv, și într'un stil curgător și plăcut.

Broșura umple un gol și e de un real folos celor ce vor să se edifice cu privire la importanța economică a provinciilor noastre dela răsărit și a rolului românilor din aceste părți.

Alfred Nicolau, — Sbucium: București, Tip. „Lupta“ N. Stroilă. D. Nicolau ne dăruiește de astă dată un volum de poezii esite: din iubirea de oameni, de Neam, de Țară, de bine, de adevăr, de frumos, după cum se menționează chiar pe coperta volumului. E un suflet care vibrează cu putere:

Alea sufletului glasuri
Din adâncul firei rupte
Cine știe să le-asculte?...

Câmpul de preocupări ale poetului e nemărginit. Elanurile sale, pentru frumos îi creează multe deziluzii. De aceea în „Rugăciune!“ spune Muzei sale:

Tu, singură mi-ai mai rămas
Din câte, am avut, pe lume
Rămâi pân'l'al meu, ultim ceas:
Copilul tău, mereu, a'mi spune!

Poezia D-lui Alfred Nicolau e plină de frăgezime,

de duioşie, cu o uşoară notă de pesimism, fără a fi lipsită totuşi de avânt constructiv.

Cităm poezia „*Înc'un Cuvânt*” :

Automat... fără de suflet...
Mă mişc, în lume, ca 'n rău vis :
Un muribund, în piept, c'un stilet ;
Aştept, sicriu, de-a fi închis !

Nu ştiu ce timp e... ieri sau mâini...
De-i viitor sau, trist, trecut :
Pe astă-zi, să-l reţin, în mâini
Nu pot să vreau... cum nici n'am vrut !.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mă simt, târât, pe-un povârniş
Şi-a mă opri, nu am puteri :
Mă las, târât, cu ochii 'nchişi ;
Pe-un povârniş, ce poţi, să speri ?

Presimt, la capăt, un mormât :
Destinu-mi, trist, va fi 'mplinit !
Dar mă revolt !... înc'un cuvânt... :
Eu, traiul meu, nu l-am trăit !

Mai reproducem prima strofă din „*Suferinfa*” !:

Nu sunt, anii, ce se 'nsumă
Ce-ţi gonesc oricare cânt,
Ci-s dureri, care s'adună,
Şi te'ndoe la pământ !

Iată două duioase și evocatoare imagini dela țară
Din Poezia „*La Horă*“ :

Mai de mână... mai de brâu...
Drag cu drag, intră, în horă.
Lângă vre-un voinic, flăcău,
Hai și tu, te prinde, soră!

Din poezia Noapte cu Lună! :

Intr'o baie de lumină, argintie
Luna scaldă 'ntreg pământul... a sa glie
Și prefăce, în măreață, poezie!
Numai cânt și numai, sfântă, poezie!

Frunza, crângului, se mișcă... pare vie
Sub suflarea, unui vânt, ce-abia adie
Și deșteaptă, obosita, ciocârlie
Ce se crede'n zorii, zilei, ce-ar să vie!

Ne oprim aici nu putem reproduce întreg volumul.
Muza poetului Alfrés Nicolau are multe strune. Cititorii
noștri sunt rugați să-l urmărească. E singurul mijloc de
a-l înțelege și savura.

TRADUCERI. — Am primit la redacție două cărți
de mare valoare: *Casa între Vânturi* de *Emily Bronte*, tra-
ducere de *W. Noica*, în „Editura națională Gh. Mecu“, și
„*Moara de pe Floss*, de *George Eliot*, traducere de *G. Dem-
Curteanu*, „Editura Modernă“.

Ambele traduceri îmbogățesc literatura noastră.

Ne place să credem că suntem și cu privire la traduceri la început de ev nou, că a trecut epoca traducerilor dictate de setea de câștig. Literatura noastră nu are nevoie de otrăvuri inportate, din moment ce luptăm din răspun-
teri ca să neutralizăm pe ale noastre.

Cele două traduceri ce ne stau în față sunt un început plin de promisiuni. Avem înaintea două romane dintre cele mai bune din literatura engleză. Sperăm că cele două edituri, că editurile românești în general, vor merge cu curaj pe această cale, îmbogățind literatura noastră cu tot ce au de valoare literaturile streine.

REVISTE. — Relevăm pentru astăzi din Gândirea Nr. 9, Noembrie 1942 poeziile de pe front, atât de evocatoare, ale D-lui Radu Gyr și articolul de fond din Gândirea Nr. 8, pe Octombrie 1942, intitulat „Literatura împotriva Neamului”, din care, pentru actualitatea lui, reproducem următorul pasagiu:

„In zilele tragice ale capitulării Franței, bătrânul mareșal Pétain spunea: „Dezastrul nostru se datorește nu atât lipsei de pregătire militară, cât, mai ales, gravei deficiențe sufletești a societății franceze de după marele război“.

„Intr’adevăr, Franța, ca și alte țări ieșite victorioase acum douăzeci și patru de ani, s’a cufundat într’un climat de dulce lăncezeală, într’o somnolență morală ce elimina energiile majore și spiritul dinamic, disciplinat, colectiv, dar care cultiva, în schimb, superficialitatea, divertismen-
tul frivol, pasivitatea, toleranța vinovată față de orice acțiune dizolvantă.

„Pe un astfel de teren sufletesc bolnav, ros, lent, de ape subterane, nu se putea ivi decât o vegetație impură; negativismul, anarhia, defetismul.

„La pregătirea catastrofei franceze —căci, în realitate, a fost o satanică organizare negativă, an de an, zi de zi ceas de ceas, de la sfârșitul războiului trecut și până în vara anului 1940 — n’au lucrat, sub trândava privire tole-

rantă a societății, decât numai vermina politicianistă, numai elementele dizolvante anti-morale, anti-naționale sau anti-militariste. Paralel cu toate acestea, s'a desfășurat una din cele mai primejdioase ofensive, cu invazii rapide, cu efecte precise. Ofensiva unei literaturi asasine, care și-a strecurat virusul în celulele sufletești ale societății franceze, atât de anemiata și atât de susceptibilă de contaminare".

România Viitoare, valorosul săptămânal bucureștean, scoate un număr special pentru aniversarea a 20 de ani a mișcărilor studențești dela Iași, cari au avut un atât de puternic răsunset în viața statului și poporului român. Reproducem finalul articolului D-lui Prof. N. N. Crețu din editorial, intitulat „Limpeziri necesare pentru noi și pentru alții”, cu care ne identificăm:

Numai cine a avut, pe linia vieții, primăveri furtunoase poate avea toamne cu roduri bogate. Generația noastră a avut o primăvară sbuciumată. Destinul ei nu s'a împlinit încă. De acest destin suntem fiecare în parte responsabil, fiindcă și astăzi și poate și mai mult mâine, îl vom avea de închinat țării.

10 Decembrie 1922. — 10 Decembrie 1942; sărbătoare cu aduceri aminte pioase, prilej de întoarceri spre propriile tinerețe, vâl ușor de melancolie...

Te vreau însă, mai mult să ne rămâi semnal de solidaritate și poruncă de luptă și jertfă în slujba naționalismului luminat, constructiv și binefăcător Țării.

Ramuri, bătrâna revistă literară craioveană, cu Nr. 9-10, Sept.-Oct. 1942, pe lângă materialul obișnuit, ne aduce articolul instructiv al D-lui Scarlat Struțeanu, „Ecouri românești în cultura germană”, asupra căruia atragem atenția pentru actualitatea lui.

În *Cronica Romanului*, revista clerului eparhial din Roman, citim evocatoare „*Ămintiri despre Episcopul Melchisedec al Romanului*”, scrise de Veniamin Pocitan Ploșteanu, vicar patriarhal. Arhim. Scriban la completează cu articolul „Cultul Episcopului Melchisedec”.

Marea Noastră Nr. 9-10, Sept. — Oct. 1942 ne aduce un bogat material în legătură cu serbarea în toată țara a zilei Marinei. Se desprinde viul interes pe care țara îl are pentru scempa noastră marină.

Cele Trei Crișuri ne aduce cu Nr. 9-10, Sept. Oct. 1942 acelaș material variat și select, cu ilustrațiuni în text și în escelente condițiuni tehnice.

Voci din Presă „Țara Noastră“ din Sibiu publică în editorial articolul D-lui Nichifor Crainic, intitulat *Capitala Europei* vorbind despre Berlin și despre Germania în legătură cu țara și poporul nostru, și dându-ne impresii dela fața locului și constatând adevăruri cari nu pot scăpa nimurui. Reproducem din pasagiile esențiale:

„Numai cedând fiecare din ființa lui și din înlesnirile obișnuite ale vieții, se poate naște acea formidabilă voință de victorie, care dinamizează întregul popor german. Există restricțiuni mari în viața de toate zilele a Reichului, așa cum nu le-ar putea îndura un popor nedisciplinat și cu structură morală nesigură. Dar în Germania restricțiunile nu se suportă, ci se acceptă prin acel neasemănat geniu al disciplinei interioare, al convingerii unitare și mai presus de toate al exemplului de viață pe care îl dă însuși Fuchrerul, care duce viața aspră și necrezut de simplă a soldatului de rând, Germania, obișnuită să trăiască bine, e în momentul de față un popor de asceți. Un ascetism purtat cu voioșie, așa cum îl poartă Adolf Hitler, și susținut de credința neclintită în victorie. Se știe bine la Berlin și în toată Germania că războiul acesta e pe viață și pe moarte și că în afară de biruință, nu există altă posibilitate de existență națională. Efortul uriaș depe fronturi, susținut de unul egal din lăuntru, din acest isvor pornește. Forța militară a Germaniei e în substanță forță morală, pe care nimeni n'o poate înfrânge, fiindcă nici un alt popor nu e dotat cu această imensă capacitate. Americanii nu cunosc noțiunea de jertfa altora pentru ei. Cei cari, la noi se înfurie de orice nimic ce stă în calea poftelor lor neostoite, dacă ar cunoaște eroica restricțiune germană, ar ști ce va

să zică o atitudine morală în timp de războiu și ar înțelege în ce stă puterea de nebiruit a Reichului.

„Din acest punct de vedere, Românii n'au avut nicio dată în Franța atmosfera caldă pe care o au astăzi în Germania. În tren, pe stradă, la hotel sau la restaurant, de cum ți se află identitatea, inimile se deschid și cuvintele devin aproape afectuoase.

„Această schimbare totală se datorește armatei noastre scumpei și sfintei noastre armate, care și-a înscris numele în istoria Europei cu bărbăție risipită dela Prut până la Caucaz și Volga. „Armată de țărani“ — zic mereu Germanii. Să nu-și închipue cineva vreo nuanță de ironie în această calificatie. Numele de țaran în doctrina național-socialistă e investit cu cele mai nobile însușiri. Țăranul e purtătorul autentic al rasei și izvorul principal al regenerării naționale.

„Ei sunt prezenți în toate comunicatele Fushrerului, în toate ziarele, în toate jurnalele cinematografice germane, ei sunt prezenți în Europa întreagă fiindcă sunt prezenți în marele pârjol care va mistui fiara comunistă. Spiritul lor de vitejie, de jertfă, de camaraderie și de omenie e purtat din gură în gură în Reich de către marii soldați ai Fuchrerului, întorși acasă din lupte unde au fost cot la cot cu ai noștri.

„Astfel țăranul român, care se înțelege pe front cu camaradul său german însușin u-și câteva cuvinte și subliniind restul prin gesturi. țăranul acesta care nu cunoaște nimic din artificiiile tactice ale propagandei, ne-a introdus dintr'odată în atenția și în simpatia poporului german prin cuceririle lui care pot sta alături de marile victorii ale istoriei.

„Marile edituri germane au și început să dea la iveală cărți românești și numeroase altele sunt puse la cale. Revistele cer colaborări din România, iar oamenii noștri de știință și de cugetare sunt chemați să conferențieze în centrele celebre ale culturii germane. Crește odată cu prețuirea virtuților noastre militare și aceea pentru virtuțile noastre spirituale. Dar totodată se modifică pe nesimțite

și o anumită atitudine față de dreptul la viață al acestui popor, care sângeră eroic în Răsărit pentru existența statului integral românesc. Dacă în concepția germană onoarea și eroismul justifică dreptul la existența națională, Românii și-au recucerit onoarea prin eroism și din aceasta decurge, ca o consecință logică, dreptul lor la viață națională integrală. Germanii înșiși, cari sunt prin excelență poporul eroic, nu pot îndura, pe sfânta dreptate, ca o parte cât de neînsemnată din neamul lor să sufere jicniri nesabuite dela străini. Ofensa unui german din afară ofensează întregul Reich în superba lui demnitate națională.

În *Porunca Vremii*, Nr. 2402 din 16 Dec. 1942 în articolul de fond „*Lecția războiului din Rusia*, D. Dr. Ilie Rădulescu, directorul ziarului, face următoarea constatare plină de învățăminte:

„După ce-au pierdut de patru ori totalul armelor grele de care dispuneau toate armeele europene la începerea ostilităților, în 1939, după ce-au lăsat în mâna inamicului mai toată industria lor de război, bolșevicii pot, totuși, să mai arunce în lupta lor disperată mii de tancuri, din rezervele pe care le-au acumulat în anii frecuți.

„Este firesc să ne întrebăm: ce dimensiuni apocaliptice a avut înarmarea sovietică, înainte de 1940? Și ce s'ar fi întâmplat cu această Europă, dacă bolșevicii ar fi putut să urnească — nestingheriți de slabele împotriviri ale unor state măcinate de democrație și subminate de puterile oculte judeo-masonice — toate forțele lor armate, îngrozitoare lor prepătire tehnică? S'ar fi ales praful de dn tot ce ar fi stat în calea revărsării moscovite? Și sub presiunea armelor revoluția comunistă europeană ar fi devenit, în câteva zile, o sinistă, o inevitabilă realitate.

„Lecția pe care ne-o servesc dramatic ultimele svârco-liri bolșeyice, se impune hotărîtor tuturor conștiințelor românești. Războiul acesta, căruia nu trebuie să-i precupețim nici o jertfă, este pentru ființa neamului și pentru destinele Românismului, un mare noroc, poate cel mai crucial din lunga și sbuciumată noastră istorie. Fără el, e sigur c'am fi încetat să existăm.

Tot în acest număr, Primul redactor, D. I. P. Prundeni, sub titlul „*Politica dela Montniré*“, mergând pe drumul care duce la înfrățirea popoarelor europene, atât de scump nouă, conchide cu privire la raporturile dintre Franța și Germania :

„Trei secole Europa a trăit psihoza dușmăniilor dintre Franța și Germania. Dela pacea westfalică și până la al doilea Compiegne, relațiile dintre cele două națiuni au fost neconținut stropite de sânge. Norocul și-a plimbat preferințele când la răsărit, când la west de Rin. Și după fiecare înfrângere, ca și după fiecare victorie, lupta a fost reluată cu aceeași pasiune. Dacă între cele două popoare care au scris o mare parte a istoriei europene, s'ar fi putut așeza într'o zi binefacerile păcii, continentul nostru ar fi izbutit să-și afle o unitate de conștiință, o solidaritate de luptă și un stil de viață comun, care l-ar fi pus în situația de a înfrunta fără grijă loviturile din afară. Politica de echilibru făcută în Europa de diplomația imperialismului britanic a zădărnicit și a împiedicat un timp regăsirea europeană.

„In fața asediului la care este supusă de forțele venite din alte emisfere, Europa e datorare să fraternizeze, pentru a supraviețui acestei cumplite amenințări“.

„Franța face națiunilor europene cel mai prețios dar pe care-l poate face un popor mare. Franța acceptă, din solidaritate cu civilizația europeană, să colaboreze cu învingătorul ei. E un act politic de o uriașe însemnătate“.